

Undersøgelse af unge hjemløse på Frederiksberg, 2012

Undersøgelse af unge hjemløse på Frederiksberg, 2012

Udarbejdet af: Ilja Sabaj-Kjær, under supervision af projektleder Jesper Hegelund Bertelsen, under Hjemløseplanen, Plan og Projektstaben, Social- Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet i Frederiksberg Kommune.

Forside layout: Tais Snedker

For yderligere oplysninger kontakt: Ilja Sabaj-Kjær ilsa01@frederiksberg.dk, tlf.: 28985042, og projektleder for Hjemløseplanen i Frederiksberg kommune Louise Hunderup, lohu01@frederiksberg.dk, tlf.: 28985106

Frederiksberg Kommune
Smallegade 1
2000 Frederiksberg
www.frederiksberg.dk/hjemloesestrategien

Frederiksberg 2012

Indhold

1 INDLEDNING OG SAMMENFATNING	5
Baggrund og indhold af undersøgelsen	5
Resumé	6
Om hjemløshed, køn og etnicitet	6
Om uddannelse, indtægt og opvækst	6
Om relationen til kommunen	7
Om Case Manageren og den nære relation	7
Om boligen og det kaotiske liv	8
Opsamling	8
Rapportens opbygning	9
2 UNDERSØGELSESDSIGN	10
Afgrænsning	10
Metodedesign	11
Den kvantitative metode	11
Den kvalitative metode	12
3 OM DE UNGE OG DERES BAGGRUND	14
Ung, hjemløs, arbejdsløs og socialt marginaliseret	14
Køn og etnicitet	16
Uddannelse og beskæftigelse	17
Familiemæssig og social baggrund	19
Misbrug og psykiske problemer	23
4 OM DE UNGE OG KOMMUNEN, STØTTEN OG UDFORDRINGERNE	26
Forholdet til Frederiksberg kommune	26
At være barn af Frederiksberg kommune	32
Om udbyttet af Case Manageren og den nære relation	33
Case Manager som kommunal tovholder	33
Case Manageren og støtten i hverdagen	37
Med Case Manageren i bolig	38
Hjemmet som modsætningen til det kaotiske liv	40
Hjem er hvor jeg kan låse min egen dør og slappe af	40
5 LITTERATUR TIL INSPIRATION	44
SFI rapporter	44

Rambøll.....	44
6 BILAG – BEGREBSAFKLARING	45
7 BILAG – PERSONSKEMA OG INTERVIEWGUIDE	47
Personskema	47
Interviewguide.....	51

1 INDLEDNING OG SAMMENFATNING

Baggrund og indhold af undersøgelsen

Frederiksberg Kommunes Hjemløsesplan er en del af den Nationale Hjemløsestrategi, og løber fra 2009 til udgangen af 2012. Det overordnede mål for den Nationale Hjemløsestrategi er at bidrage til at nedbringe hjemløsheden i Danmark. To af de fire langsigtede målsætning for den Nationale Hjemløsestrategi, har i særlig grad ligget til grund for nærværende undersøgelse. Dette drejer sig om, at (1) unge som udgangspunkt ikke bør opholde sig på forsorgshjem, og (2) ophold på forsorgshjem bør ikke vare mere end 3-4 måneder for de borgere, der er parate til at flytte i egen bolig med den fornødne støtte. Styregruppen for Frederiksberg Kommunes Hjemløseplan blev medio 2011 opmærksom på en stigning blandt unge hjemløse. Stigningen blev både konstateret på kommunens herberger Lindevangen og Lærkehøj, i ungeindsatsen under hjemløseplanen samt hos sagsbehandlere på Frederiksberg Rådhus.

For at undersøge baggrunden herfor, besluttede styregruppen at igangsætte nærværende undersøgelse med henblik på at tilvejebringe ny viden om hjemløse i alderen 18-24 år på Frederiksberg. En viden som vil ligge til grund for Styregruppens videre arbejde med at nedbringe hjemløsheden blandt unge. Der er skabt et kvantitativt overblik over gruppen for at få et billede af, hvor mange unge kommunen er i kontakt med, samt hvilke baggrunde disse unge har. Der er ligeledes kvalitativt skabt et billede af, hvilke udfordringer de unge selv udtrykker at de står overfor. Undersøgelsen har tillige til formål at evaluere indsatser i forbindelse med Hjemløseplanen, som disse unge modtager samt at belyse, hvorledes de unge selv oplever de indsatser, de modtager og de udfordringer, de står overfor.

Rapporten tager i vid udstrækning udgangspunkt i de unges egne oplevelser. Denne tilgang er valgt da der er behov for en udvidet forståelse af målgruppens karakteristika, selvoplevede udfordringer, samt hvorledes målgruppen oplever den støtte, der modtages fra kommunen. Et særligt fokus på de unges egne oplevelser betyder også, at dele af rapportens indhold er et udtryk for målgruppens oplevede hverdag, udfordringer og glæder. Formålet hermed er ikke at kritisere indsatser, samarbejdspartnere og kommunens medarbejdere, men derimod at støtte disse indsatser i deres arbejde med denne målgruppe ved at tilvejebringe en dybere og bredere forståelse af gruppen af unge hjemløse.

Resumé

Undersøgelsen kortlægger gruppen af hjemløse på Frederiksberg i alderen 18-24 år. Herunder belyses de unges sociale, arbejdsmæssige, uddannelsesmæssige og familiemæssige baggrund. Der skabes ligeledes et billede af sammenhænge mellem opvækstbetingelser samt hvilken form for hjemløshed de unge lever under. Herudover belyses det, hvorledes de unge oplever kontakten til det kommunale system. I denne sammenhæng fremgår det at flere ser kommunen som havende en form for forælderrolle i deres liv, hvilket er med til at skabe en forståelse for de unges forventninger til kommunen. Afsluttende samles der op på indsatserne under Hjemløseplanen, som de unge modtager. Herunder belyses, hvilken betydning de unge tillægger Case Manageren, samt hvordan de samarbejder med vedkommende. Afslutningsvis fremstilles de unges forståelse af begrebet hjem, samt hvilken betydning det tillægges at have et hjem.

Om hjemløshed, køn og etnicitet

I rapporten gives der et billede af de unges bosituation og baggrund. De unge lever i høj grad et omflakkende liv, og en stor del sover hos venner og familie. Da det er udfordrende at finde et sted at sove hver nat, har 25% af de unge overnattet på gaden, i parkeringskældre eller lignende. De unge er typisk hjemløse over en længere periode, og således har 50% af de unge været hjemløse i over et år, mens 11% har været hjemløse i over to år. Omkring gruppens sammensætning fremgår det, at der er en overvægt af mænd (70%) ift. kvinder (30%). Unge med anden etnisk baggrund end dansk udgør 44% af det samlede antal, hvilket er en iøjnefaldende overrepræsentation ift., at unge med anden etnisk baggrund end dansk udgør 22% af unge i alderen 20-29 år på Frederiksberg. Det viser sig ligeledes, at der foreligger mindre viden om denne gruppe unge ift. de etnisk danske unge, hvilket kommer til udtryk ved, at der i de udfyldte personskemaer for unge med anden etnisk baggrund end dansk i højere grad svares ”ved ikke”.

Om uddannelse, indtægt og opvækst

25% af de unge har hverken gennemført folkeskoleuddannelsen eller nogen anden uddannelse, mens 60% udelukkende har gennemført folkeskoleuddannelsen. De unge har ligeledes en meget lav tilknytning til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet. Således forsørger 76% af de unge sig via kontanthjælp, mens 9% får SU. Og kun 3% er lønmodtagere. En stor del af de unge kæmper med sociale og psykiatriske problemer, således har 45% et misbrug, mens 37% har en diagnosticeret psykisk lidelse. Samlet set danner der sig et billede af en gruppe unge med massive udfordringer, en del af forklaringer hertil kan findes i deres opvækst. Hele 50% af de unge har enten været anbragt, været i plejefamilie eller har en børnesag, og 45% har tidligere modtaget social eller psykiatrisk støtte. At de

unge har haft problematiske opvækstbetingelser understreges af, at 26% har mindst en forældre med et misbrug, og 30% har mindst en forældre med en psykisk lidelse. Dette kan være med til at forklare den høje andel af unge der har et lille eller intet familiært netværk (43%). Flere af de unge har større venskabsnetværk end familienetværk, men de interviewede fortæller at disse netværk typisk ikke er gode for dem, da de er forankrede i en livsstil, de ønsker at forlade, og at de derfor ønsker at bryde med disse netværk.

Om relationen til kommunen

Igennem de kvalitative interviews fremstår de unges relation til kommunen som ambivalent. På den ene side roses Frederiksberg, da det anses som en bedre kommune at være i. De unge oplever, at tingene sker hurtigere, og at tilbuddene er bedre og flere. Herudover roses Frederiksberg for initiativer til udsatte unge så som Bostøtten (Case Manageren) og Smallegadeprojektet (efterværnsprojekt for udsatte unge)¹. På samme tid kritiserer de unge kommunen, da de har en oplevelse af at kommunen har en manglende forståelse og lydhørhed ift. deres udfordringer. Denne ambivalens kan kædes sammen med, at mange af de unge så at sige er opvokset inden for det kommunale system, og derfor ser de kommunen som havende en forælderrolle i deres liv. De unge har således en forventning om, at kommunen, på lige fod med forældre, tager sig af dem, og træder til, når de har brug for hjælp. Derfor opleves det også som et svigt, når de unge ikke føler, at dette er tilfældet.

Om Case Manageren og den nære relation

Case Manageren, som hører under den selvejende institution Lindevangen, tillægges stor betydning af de unge. Vedkommende bruges både som en form for tovholder eller kommunikationsled ift. det kommunale system og de tilbud, de unge modtager. Herudover yder vedkommende en afgørende støtte i de unges hverdag. De unge bruger således Case Manager som hjælp til alt fra praktiske gøremål til at være en støtte, når de har brug for nogen at læne sig op af. Den nære relation, der opbygges til en sådan medarbejder, anses således som afgørende for den positive oplevelse det er for de unge at have en Case Manager. Ud fra det kvantitative data fremgår det, at de unge, der har en Case Manager eller lignende nær kontaktperson ud over ovenstående, ligeledes i mindre grad ender med at sove på gaden, samt i højere grad ender med at komme i egen permanent bolig end de unge, der ikke har en Case Manager eller lignende.

¹ For forklaring af Bostøtten og Smallegadeprojektet se "Begyndelse" i Kapitel 6.

Om boligen og det kaotiske liv

Det at få sin egen bolig fylder selvsagt meget for denne gruppe af unge. De unges forestillinger om et hjem, eller begrebet hjem, omhandler det at have sit eget sted, hvor man kan bo alene og selv kan bestemme hvem man er der sammen med. Dette kommer til udtryk ved, at de unge fremhæver det, at kunne låse sin egen dør og selv bestemme hvornår den bliver åbnet og hvem der kommer ind, som noget afgørende ved et hjem. Dette skal ses i lyset af at en stor del af de unge fortæller, at de aldrig har haft et trygt hjem. Mange har dårlige minder om deres barndomshjem, og de har i deres unge og voksertilværelse ikke haft, hvad de vil betegne som et hjem. Mange har boet med forskellige mennesker, de ikke selv har valgt, og de har måttet sofasurfe rundt ved venner og familie. Selvbestemmelse, ro og tryghed fremhæves således som essentielt for det hjem, de ønsker sig, og det kan ses som en modsætning til den kaotiske og usikre tilværelse de har levet.

Opsamling

Overordnet set danner der sig således et billede af en gruppe socialt udsatte unge mennesker med udfordringer på flere fronter. Der er i høj grad tale om unge mennesker, som er startet deres tilværelse med problematiske opvækstbetingelser, som har resulteret i et omflakkende liv. Skiftende plejefamilier, børne- og ungdomsinstitutioner og bosteder har resulteret i en gruppe unge med dårlige eller ikke eksisterende familiære netværk, skrøbelige eller uhensigtsmæssige venskabsnetværk, som er forankret i og repræsenterer, en tilværelse som de unge ønsker at forlade. Selvom man kan betegne de unges liv som en social deroute, har mange ikke haft en velfungerende hverdag med faste rutiner. De har således aldrig formået at konsolidere sig i egen tilværelse, og de har hverken en tilværelse eller et socialt eller familiært netværk at finde tilbage til. Da flere af de unge tildeler kommunen en forældre lignende rolle i deres liv bliver relationen selvsagt følsom. De unge stiller således høje krav til kommunen og oplever således afslag på støtte eller lignende som svigt. For nogle opleves det således som et svigt at de er blevet hjemløse, da de ikke føler, at kommunen har taget sig af dem, som en forælder ville tage sig af sit barn. I forlængelse heraf kan den nære relation, som der opbygges til en Case Manager, være afgørende, da de unge har en oplevelse af at opbygge en relation og forståelse med Case Manageren. Ud over behovet for en nær relation til en medarbejder, der følger dem over længere tid, efterspørger de unge en højere grad af fleksibilitet fra det kommunale system, og herunder den individuelle forståelse for deres tilværelse og udfordringer. Da flere af de unge kan have gode og dårlige perioder, efterspørger de desuden en hurtig og målrettet hjælp. Der skal således smedes når jernet er varmt, hvilket betyder at rykke når de unge er klar og har overskud. Flere efterspørger ligeledes en indføring, startpakke af tilbud eller indgang til de tilbud, som unge i deres situation kunne have gavn af.

Rapportens opbygning

I rapportens 1. kapitel fremføres baggrunden for undersøgelsen samt et resumé af rapportens fund. I kapitel 2 fremsættes undersøgelsens design, herunder afgrænses målgruppen for undersøgelsen, samt beskrives den kvantitative og kvalitative tilgang. I 3. kapitel gives der indledningsvis en begrebsafklaring for udvalgte indsatser inden for det sociale område på Frederiksberg. Endvidere belyses gruppens sammensætning, herunder en beskrivelse af de unges bosituation, uddannelses- og arbejdsmæssige situation, familiære og sociale netværk, samt hvilke sociale, psykiatriske og misbrugsmæssige udfordringer, de unge står overfor. I rapportens 4. kapitel belyses de unges forhold til kommunen. Herudover belyses det, hvorledes unge med en Case Manager profiterer af denne indsats, samt hvad de unge bruger denne medarbejder til. Der gives ligeledes et billede af, hvad begrebet ”hjem” betyder for de unge, samt hvad der kan ligge til grund for dette billede. Endvidere fremsættes betydningen for de unge af at have sin egen bolig. Kapitel 5 indeholder en liste over litteratur, der direkte eller indirekte er anvendt til inspiration for undersøgelsen. Kapitel 6 er et bilag indeholdende en begrebsafklaring for udvalgte instanser, der går igen i rapporten. Rapportens 7. kapitel er ligeledes et bilag indeholdende det kvantitative personschema samt den kvalitative interviewguide.

2 UNDERSØGELSESDSIGN

I følgende kapitel defineres, hvordan gruppen ”unge hjemløse” er afgrænset i nærværende undersøgelse. Der gives ligeledes en beskrivelse af, hvorledes det kvantitative og kvalitative data, som denne undersøgelse beror på, er blevet konstrueret.

Afgrænsning

Denne rapport er udarbejdet under Hjemløseplanen i Frederiksberg Kommune, der er en del af den Nationale Hjemløsestrategi under Social- og Integrationsministeriet. I Hjemløsestrategien anvendes SFI's kortlægninger af hjemløshed. På denne baggrund lægger afgrænsningen af unge-gruppen sig op af unge-kategorien i SFI's nationale kortlægning af hjemløshed. Der er således tale om unge i alderen 18-24 år (begge år inklusiv). Når de unge fylder 25 år, ophører de med at være på unge-kontanthjælpsydelse. I 2012 er kontanthjælpssatsen for udeboende unge under 25 år på 6.660 kr. om måneden. I 2012 er kontanthjælpssatsen for unge over 25 år på 10.335 kr. om måneden. Denne stigning i kontakthjælp stiller de unge i en anden økonomisk situation, hvilket blandt andet gør det muligt, økonomisk, at komme i betragtning til flere boliger. Da det er en meget stor procentdel af de unge, der lever af kontanthjælp, kan der ligeledes argumenteres for den omtalte aldersgrænse for undersøgelsen. Hermed ikke sagt, at unge, udover den udvalgte aldersgruppe, ikke oplever de samme udfordringer. I denne undersøgelse arbejdes der med en definition af hjemløshed, som ligeledes lægger sig op af definitionen, der arbejdes med i den nationale kortlægning, som lyder som følger:

Som hjemløse regnes personer, som ikke disponerer over egen (ejet eller lejet) bolig eller værelse, men som er henvist til midlertidige boalternativer, eller som bor midlertidigt og uden kontrakt hos slægtninge, venner eller bekendte. Som hjemløse regnes også personer uden et opholdssted den kommende nat (Benjaminsen, 2009).

Hertil medregnes personer, der befinder sig inden for kriminalforsorgen eller er under døgnbehandling, det værende sig psykiatrisk, i forbindelse med stofmisbrug eller lignende, og som står uden bolig ved løsladelse eller endt behandling. Yderligere medregnes funktionelt hjemløse ligeledes i undersøgelsen. Funktionelt hjemløse dækker over personer, som har egen bolig, men som ikke kan benytte denne pga.

sociale, psykiske og fysiske problemer, og i stedet vælger at sove på gaden, på herberg, hos venner og bekendte eller lignende. Fra den nationale kortlægning kan man dog se, at denne gruppe hovedsageligt udgøres af ældre og mere udsatte hjemløse, og dermed ikke den gruppe af unge som denne undersøgelse beskæftiger sig med.²

Metodedesign

Undersøgelsen beror på kvantitative og kvalitative data, som er indsamlet og genereret i efteråret 2011. Der vil i det følgende være en beskrivelse af de to former data, hvorledes data er indsamlet, hvorledes interviewinformanter er udvalgt mm.

Den kvantitative metode

Det kvantitative data består af en personskeemaundersøgelse, som er udført fra oktober-december 2011 i Frederiksberg Kommune. Personskeemaet tager udgangspunkt i SFI's personskeema i forbindelse med den nationale kortlægning af hjemløshed. Der er dog tilføjet spørgsmål om borgerens baggrund og sociale netværk. Personskeemaet består således af i alt 21 spørgsmål, inklusiv spørgsmål til stamoplysninger, som blandt andet har til formål at sikre mod dobbelttælling. Personskeemaerne er udarbejdet på baggrund af samtaler med de syv sociale tilbud/instanser, som også har udfyldt personskeemaerne. Disse tilbud/instanser dækker over Social- og Psykiatriteamet, Herberget Lindevangen, Bostøtten(Case Manager), Hjemløseteamet, Frederiksberg Kommunes Rådgivningscenter, Smallegadeprojektet og Frederiksberg Kommunes Beskæftigelsesenhed - F86. Det vurderes, at flertallet i ungegruppen vil komme i kontakt med mindst én af de deltagende instanser og således blive repræsenteret i undersøgelsen. Når man undersøger et område som hjemløseområdet vil der dog af naturlige årsager altid forekomme et "mørketal". Det er selvsagt ikke muligt at udtale sig om eventuelle unge, som ikke er indfanget af undersøgelsen. Man kan dog forestille sig, at de unge, der ikke måtte være repræsenteret i undersøgelsen, kan være kendetegnet ved en af to ting. Enten at være for ressourcestærke til at falde igennem systemet, og ende på gaden eller i et af de omtalte sociale tilbud eller være for resourcesvage til, at der etableres en kontakt. Blandt de ressourcestærke kan man fx forestille sig unge, der står uden bolig, f.eks. i forbindelse med ønsket om at flytte hjemmefra. Eller unge som er flyttet til byen i forbindelse med studiestart mm., men som samtidig har været i stand til at finde anden boform, og som ikke har behov for den social- psykiatriske hjælp, som indsatserne i undersøgelsen tilbyder. Blandt de resourcesvage kan der være tale om meget udsatte unge, der ikke ønsker at være i kontakt med systemet, som enten ønsker at klare sig selv, eller som på baggrund af

² Denne tendens viser sig ligeledes i denne undersøgelse.

sociale eller psykiatriske problemer ikke formår at opstøve den hjælp, der må være at hente i systemet. Den første af disse to typer er ikke en del af målgruppen for nærværende undersøgelse, mens den anden i høj grad ville være det. I hvilket omfang den sidste type er til stede på Frederiksberg, er det ikke muligt at udtale sig om, på baggrund af denne undersøgelse.³

Personalet i de 7 instanser har udfyldt et personschema per borger, som lever op til definitionen, som de har haft kontakt til inden for det seneste år, og som de vurderer hører til målgruppen. Enkelte instanser har dog ikke haft mulighed for at gå 1 år tilbage, og har i stedet givet et øjebliksbillede. Der er i alt blevet indtastet 59 unikke personschemaer over unge i målgruppen.

Den kvalitative metode

Det kvalitativt producerede data består af 13 enkeltinterviews og et duo interview, med i alt 8 kvinder og 7 mænd. Rekrutteringen af unge til interviews er foregået igennem de instanser, de har kontakt til. De unges kontaktpersoner har således formidlet kontakten til de unge, eller de unge har givet lov til at deres telefonnummer er blevet udleveret med henblik på at blive kontaktet for at deltage i undersøgelsen. Når man beskæftiger sig med en udsat gruppe som denne, vil der være et naturligt frafald, hvilket også har været tilfældet i denne undersøgelse, da flere af de unge ikke har kunnet eller villet deltage pga. deres psykiske tilstand. Det vil således være svært at repræsentere hele gruppen i en interviewundersøgelse, da dem med de største problemer typisk vil have svært ved at deltage. Fordelingen blandt de interviewede unge afspejler således ikke fuldstændigt fordelingen inden for gruppen af unge hjemløse på Frederiksberg. Dette skyldes bl.a., at de unge som sagt er blevet rekrutteret igennem deres kontaktpersoner, og det således har været lettere at komme i kontakt med de unge, som har en tættere kontakt til deres kontaktperson, som det gør sig gældende med en Case Manager eller lignende. Der er dog interviewet unge fra både herberg, behandlingsinstitution, midlertidige boliger, egen bolig, sofasurfere og unge, der har sovet på gaden. Interviewene har taget mellem 45 min og 1 3/4 time, og har fungeret som semistrukturerede interviews. Der har således været en fast interviewguide med temaer som alle informanterne har talt om, og det har samtidig været muligt at lade informanten lede samtalen, hvilket kan være fordelagtigt, når man skal have en persons livshistorie. Udformningen af interviewguiden til de kvalitative interviews er, ligesom personschemaet, udarbejdet på baggrund af samtaler med de syv sociale tilbud/instanser. Disse samtaler har således

³ Hjemløseteamet under Støtte- kontaktperson ordningen i Frederiksbergs Kommune, arbejder netop med det opsøgende arbejde på gadeplan, bl.a. for at komme i kontakt med denne anden gruppe. De unge der er kommet i kontakt med på gaden, er således også repræsenteret i denne undersøgelse.

været essentielle for forståelsen af denne gruppe unge og deres udfordringer, samt for udformningen af relevante spørgsmål og interviewtemaer.

Da målgruppen for denne undersøgelse er udsatte unge, var det forventeligt, at det ville være en udfordring at rekruttere unge til at deltage i interviews. Dette er blevet delvist bekræftet. Som det er nævnt i det ovenstående, har der været et naturligt frafald. Der har således også været flere tilfælde, hvor informanter ikke mødte op til aftaler, eller hvor der blev aflyst i sidste øjeblik. Af hensyn til anonymisering er alle informanternes navne ændrede.

3 OM DE UNGE OG DERES BAGGRUND

I følgende kapitel belyses:

- At en stor andel hovedsageligt overnatter hos venner og familie
- At en stor andel har været hjemløse over længere tid, 1-2 år og opefter
- At mænd og unge med anden etnisk baggrund end dansk er overrepræsenterede inden for gruppen
- At en lav andel opnår uddannelse udover folkeskolen, og en stor andel lever af kontanthjælp
- At en stor andel har sociale- og eller psykiske- og misbrugsproblemer

Ung, hjemløs, arbejdsløs og socialt marginaliseret

De følgende afsnit giver et overbliksbillede over gruppens størrelse, sammensætning og baggrund.

Der har fra oktober 2010 til december 2011 i alt været 59 unge inden for målgruppen igennem de syv ovennævnte instanser. Nedenstående tabel viser de unges bosituation på det tidspunkt, hvor personskeemaet blev udfyldt (november-december 2011), samt hvilke bosituationer de unge har haft inden for det seneste år:

Tabel 3.1

Borgernes bosituation i november-december 2011 og inden for det foregående år	Antal Nov.-dec. 2011	Procent Nov.-dec. 2011	Antal foregående år	Procent foregående år
Sovet på gaden			14	27
Overnattet på varrestue			4	8
Herberg, forsorgshjem	12	26	16	31
Bor midlertidigt og uden kontrakt hos venner og familie	19	41	38	75
Midlertidig udslusningsbolig uden permanent kontrakt	1	2	3	6
Afsoner under kriminalforsorgen, og mangler boligløsning ved løsladelse	1	2	5	10
Opholder sig på hospital, behandlingstilbud og mangler boligløsning ved udskrivning	2	4	4	8
Egen bolig, med kontrakt	11	24		
Hotel, vandrerhjem som midlertidig løsning			2	4
Total	46	100	86	169

Note: For borgerens bosituation i november og december 2011 er der kun 46 besvarelser. Dette skyldes at kategorierne Andet og Ved ikke er udeladt, samt 5 missing. For borgerens tidligere bosituation er der svaret for 51 unge, det har dog været mulig at afgive flere svar, hvilket afstedkommer de 86 besvarelser. Procenten er udregnet ud fra de 51 unge.

I spørgsmålet til borgerens nuværende bosituation var det kun muligt at afgive et svar, mens det til spørgsmålet om borgerens bosituation inden for det foregående år var muligt at afgive flere svar. Dette er en del af årsagen til de forskydninger mellem bosituationer der forekommer i ovenstående tabel⁴. Som det fremgår af ovenstående Tabel 3.1 var 11 unge i november-december 2011 kommet i egen bolig, mens minimum 35 stadig kunne betegnes som hjemløse. Som det ligeledes fremgår af tabellen, var der ikke nogen unge, der sov på gaden på dette tidspunkt. Ser man imidlertid på de unges bosituation inden for det foregående år har 14, svarende til 27%, sovet på gaden, i trappeopgange eller lignende. I november-december 2011 boede 12 (26%) af de unge på herberg, mens dette har været tilfældet for 16 (31%) inden for det foregående år. Tallet over unge, der bor på herberg, dækker ligeledes over de syv 1-værelseslejligheder, som er oprettet under Hjemløseplanen. Disse administreres af herberget Lindevangen og betegnes som Alternative herbergspladser. De store forskydninger ser vi således i kategorierne, ”Sove på gaden”, ”Egen bolig, med kontrakt” og ”Bor midlertidigt og uden kontrakt hos venner og familie”. I den sidste kategori er det således 75% af de unge, der inden for det foregående år, har haft dette som deres bosituation, mens det er 41% af de unge, der på ”nuværende tidspunkt” har det som deres primære bosituation.

Nedenstående tabel viser hvor længe de unge i november og december 2011 har været hjemløse:

Tabel 3.2

Hvor længe har borgeren været hjemløs	Antal	Procent
0-3 måneder	8	14
4-11 måneder	19	33
1-2 år	23	40
Over 2 år	6	11
Total	57	100

Note: Tabel 3.2 viser hvor længe borgeren har været hjemløs. Der er 57 besvarelser, pga. to ubesvarede.

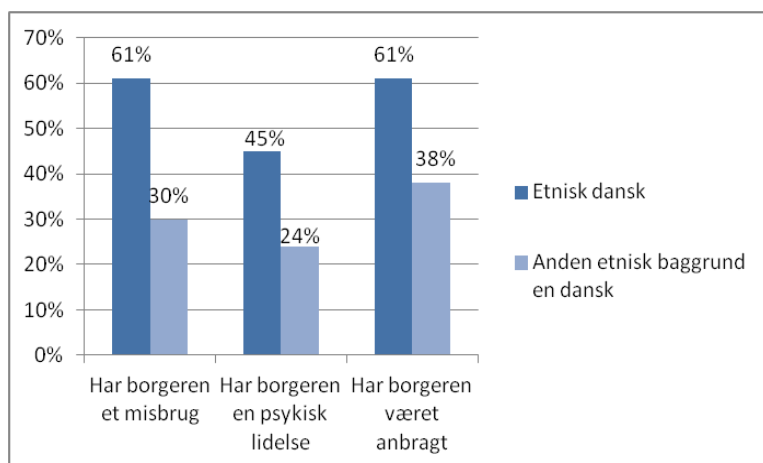
Som det fremgår af Tabel 3.2, er der en stor del af de unge, der har været hjemløse i relativt lang tid. Således har 51% af de unge været hjemløse i over et år, og heraf har 11% været hjemløse i over 2 år. 33% har været hjemløse i 4-11 måneder, mens 14% har været hjemløse i kortere perioder på 0-3 måneder. Tallene indikerer således, at der ikke er tale om unge, der oplever en kortvarig hjemløshed i forbindelse med overgang fra en bolig til en anden, flytning til ny by eller lignende, men i højere grad unge der sidder fast i en længere varende situation som hjemløs.

⁴ Dette valg var truffet med henblik på at danne et billede af, hvad den primære bosituation for målgruppen var på nuværende tidspunkt. Retrospektivt kunne det have været gavnligt at have et mere nuanceret billede af de unges bosituationer, om end det ikke giver et billede af hvad deres primære bosituation er.

Køn og etnicitet

Der forekommer en klar overvægt af mænd i undersøgelsen. Ud af de 59 unge er der således 41 (70%) mænd og 18 (30%) kvinder. Retter man blikket mod fordelingen af unge med dansk eller anden etnisk baggrund end dansk, er denne påfaldende lige. 56%, svarende til 33 af de unge, er etnisk danske, mens de resterende 44%, svarende til 26 unge, er flygtninge-indvandrere eller efterkommere af flygtninge-indvandrere. Til sammenligning udgør indvandrere og efterkommere af indvandrere ca. 22% af de 20-29 årige på Frederiksberg. På trods af at undersøgelsen omhandler aldersgruppen 18-24 år, og de refererede tal er for aldersgruppen 20-29 år, er dette dog en klar indikation af en iøjnefaldende overrepræsentation af unge med anden etnisk baggrund end dansk inden for gruppen af unge hjemløse på Frederiksberg. På trods af at unge med anden etnisk baggrund end dansk udgør næsten halvdelen af de unge i undersøgelsen, fremgår det af personskemaundersøgelsen, at der foreligger mindre viden om denne gruppe end om de resterende unge i undersøgelsen. Der svares således i langt højere grad ”ved ikke” i spørgsmålene til forældrenes baggrund. Forskellen mindskes, hvis man skelner mellem flygtninge-indvandrere og efterkommere, men andelen af ”ved ikke”-besvarelser er stadig højere end for de etnisk danske unge⁵. Gruppen af ikke etnisk danske unge skiller sig ud på yderligere et par parametre, som er samlet i nedenstående figur:

Figur 3.1

Note: Figur 3.1 viser andelen af unge, der henholdsvis har et misbrug, en diagnosticeret psykisk lidelse, og som har været anbragt som børn, fordelt på etnisk oprindelse. Andelen der er svaret ved ikke for adskiller sig kun for kategorien misbrug, hvor der er svaret ved ikke for 9% af de etnisk danske unge og 24% af de unge, der har en anden etnisk baggrund end dansk.

Som det fremgår af ovenstående Figur 3.1 er der betydelige forskelle mellem unge med anden etnisk baggrund end dansk og unge med etnisk dansk baggrund, inden for de tre udvalgte parametre. 61% af

⁵ Ser man på forældrenes baggrund, fordelt efter etnisk oprindelse, viser det sig, at unge med anden etnisk baggrund end dansk i langt mindre grad har forældre med misbrug, med psykiske lidelser, som er uden for arbejdsmarkedet og som er skilt. Disse sammenhænge skal naturligvis ses i lyset af den omtalte betydeligt højere andel af ”ved ikke” svar for unge med anden etnisk baggrund end dansk.

de etniske danske unge vurderes til at have et misbrug, hvilket er dobbelt så højt som for unge med anden etnisk baggrund end dansk (30%). En lignende tendens viser sig for diagnosticerede psykiske lidelser, hvor 45% af de etnisk danske unge har en diagnosticeret psykisk lidelse, mens dette er tilfældet for 24% af de ikke etnisk danske unge. Disse faktorer, som begge kan siges at have en relation til hjemløshed, ses således i højere grad hos etnisk danske unge, end hos unge med anden etnisk baggrund end dansk. Vi kan ligeledes se en forskel i andelen af unge, der har været anbragt som børn. 61% af de etnisk danske unge har været anbragt, mens 38% af de unge, der har en anden etnisk baggrund end dansk, har været anbragt. Som det fremføres i afsnittet "Familiemæssig og social baggrund", er anbringelse uden for hjemmet ligeledes en væsentlig faktor ift. hjemløshed. Det er således påfaldende, at de unge i undersøgelsen, der har en anden etnisk baggrund end dansk, tilsyneladende er mindre socialt udsatte, når man måler på misbrug, psykiske lidelser, og hvorvidt man har været anbragt som barn. Om der er andre forklaringsmekanismer i spil, bag de anførte sociale forskelle, er det ikke muligt at udtale sig om med sikkerhed på baggrund af nærværende undersøgelse. Noget kunne dog indikere, at der foreligger mindre viden om unge med anden etnisk baggrund end dansk. Det lavere antal af unge med misbrug, psykiske lidelser og anbringelser kunne således anses som et udtryk for, at gruppen i mindre grad har været i kontakt med systemet, hvilket har bevirket at færres misbrug opdages, og at færre med psykiske lidelser diagnosticeres. I forlængelse heraf, kan den manglende viden om disse unges forældre, også være med til at forklare den lavere andel af anbringelser.

Uddannelse og beskæftigelse

25% af de unge har ikke gennemført nogen uddannelse, og kun 15% har opnået en højere uddannelse end folkeskoleuddannelsen, såsom en gymnasial uddannelse eller teknisk skole. 60% har gennemført folkeskoleuddannelsen, men ikke andet. Ser man på fordelingen af de unges nuværende beskæftigelse, indikerer denne, at det er et fåtal af de unge, der forsætter i uddannelsessystemet. Således er kun 26% af de unge i gang med skole eller uddannelse, og halvdelen af disse er i gang med at færdiggøre folkeskoleuddannelsen. 40% er i aktivering, mens 26% hverken er i arbejde, uddannelse eller aktivering. Igennem de kvalitative interviews fortæller flere af de unge, at de har startet på flere forskellige uddannelser, som de dog af den ene eller anden grund ikke har gennemført. Mange af de unge udtrykker et tydeligt ønske om at få en uddannelse, der tales dog sjældent om en specifik uddannelse, men i stedet om det at have en uddannelse. Flere af de interviewede udtrykker også, hvad der kunne tolkes som et oplevet pres, i forbindelse med at opnå den omtalte uddannelse. To informanter udtrykker det således, da de spørges til en beskrivelse af dem selv:

"Ja, jeg ser mig selv som værende lidt travl, og sent ude med uddannelse." (Sara)

"Det er vigtigt at få en uddannelse, men jeg er sent ude." (Michael)

Flere af de unge udtrykker på samme vis, at de ved, at de er sent ude ift. uddannelse og arbejde, og at de med andre ord ikke rigtig er kommet i gang med deres liv endnu. Flere taler om, at de ønsker at få styr på deres liv og komme i gang med arbejde og uddannelse. For at kunne opnå dette, giver flere imidlertid udtryk for, at de anser det som afgørende at have den sikkerhed og ro, som en egen permanent bolig kan give. I forlængelse heraf udtrykker en af de interviewede udfordringen ved at bestride et arbejde, når man ikke har et sted at bo, således:

"Men jeg har ikke noget sted at bo, det er svært at møde og lave aftaler, jeg ved ikke hvor jeg sover, måske Køge eller Charlottenlund. Det er svært. Men jeg skal have et arbejde for at få en lejlighed, men det er svært nok at komme op på arbejde, når man har et sted at bo, prøv at tænke når man ikke har et sted. Det er svært, hvis man bor på gaden, så møder man op, og har ikke været i bad og er beskidt og lugter, det kan man ikke." (Bassem).

Ovenstående citat stammer fra en ung som sofasurfer hos forskellige venner, men som også har sovet i biler, parkeringskældre og lignende, og beskriver meget rammende den strukturelle udfordring ved ikke at have et sted at bo, samt hvorledes problematikken reproducerer sig selv. Det fremgår ligeledes af flere interviews, at boligen er det afgørende for at kunne komme videre, eller i gang med sit liv, men samtidigt at man skal være i gang, i arbejde eller uddannelse, for at kunne få en bolig.

Hvis man i forlængelse af ovenstående retter blikket mod, hvilke indtægtskilder de unge har, får man nedenstående fordeling:

Tabel 3.3

Borgerens indtægtskilder	Antal	Procent
Løn	2	3
Dagpenge	1	2
Kontanthjælp	45	76
SU	5	9
Andet	5	9
Ved ikke	3	8
Total	61	103

Note: Der er 61 besvarelser, da det har været muligt at afgive flere svar. Procenten er udregnet ud fra de 59 borgere.

Som det fremgår af ovenstående tabel, forsørger størstedelen af de unge sig via kontanthjælp, nemlig 76%. 9% er SU modtagere, mens 3% er lønmodtagere. Da 85% af de unge enten har kontanthjælp eller SU som eneste indtægtskilde, er størrelsen af disse ydelser selvsagt af stor betydning for denne gruppe. Da der er tale om unge under 25 år, modtager de unge-kontanthjælpstaksten. Det vurderes, at de unge

på baggrund af kontanthjælpen maksimalt har råd til en husleje på 2300 kr. eksklusiv forbrug. Igennem de kvalitative interviews fremgår det entydigt, at det er en udfordring at få tingene til at løbe rundt når man kun har kontanthjælpen. Flere udtrykker forståelse for, at man ikke skal kunne leve i ”luksus” når man er på kontanthjælp, men udtrykker samtidig utilfredshed med, at man modtager en lavere ydelse, fordi man er under 25 år. Når de ikke selv ser det som realistisk at komme i fuldtidsarbejde, eller have et studie og et studiejob til at supplere indtægten med. Flere af de unge har også gæld fra lån, tog- og busbøder, skat eller modtagne ydelser der skal betales tilbage. Flere af de unge efterspørger en større fleksibilitet ift. at modtage enkelt-ydelser, eller tilskud til buskort eller mad, især i slutningen af måneden. Flere beretter om at have fået frataget deres kontanthjælp, fordi de ikke har levet op til det de skulle, her efterspørges der ligeledes en større fleksibilitet og forståelse for deres situation, som det også fremsættes i ovenstående citat.

Familiemæssig og social baggrund

En stor del af de unge er på den ene eller anden måde ”kendte” i systemet. Nogen fordi de har været anbragt, andre har været i fængsel eller straffet, mens endnu andre har modtaget støtte til at komme ud af misbrug eller sociale og psykiske problemer. Følgende tabel viser, hvorledes de unge i undersøgelsen har været i kontakt med systemet tidligere.

Tabel 3.4

Er borgeren kendt i systemet?	Antal	Procent
Borgeren har været anbragt eller i aflastning som barn, eller har en børnesag	30	57
Borgeren er tidligere straffet	12	23
Borgeren har tidligere modtaget social og eller psykiatrisk støtte	24	45
Andet, eks. misbrugsbehandling	6	11
Nej	16	30
Total	88	166

Note: Der er 88 besvarelser da det har været muligt at afgive flere svar. Procenten er udregnet ud fra 53 borgere, da kategorien ”ved ikke”, indeholdende 6 besvarelser, er udeladt.

Som det fremgår af ovenstående tabel, har over halvdelen (57%) af de unge i undersøgelsen således enten været anbragt eller i aflastning som barn, eller haft en børnesag. Derudover har 40% af de unge modtaget social eller psykiatrisk støtte tidligere i deres liv. En af begrundelserne for at så stor en procentdel er kendt i systemet i forvejen, kan findes ved at rette blikket mod de unges forældre. Følgende tabel omhandler forældrenes sociale baggrund og tilknytning til arbejdsmarkedet.

Tabel 3.5

Borgerens forældre	Antal	Procent
En eller begge forældre er uden for arbejdsmarkedet	28	49
En eller begge forældre har eller har haft et misbrug	15	26
En eller begge forældre har psykiske lidelser	17	30
Forældre er skilt	30	53
Ved ikke	15	26
Total	105	184

Note: Der er 105 besvarelser, da det har været muligt at svare flere ting. Procenten er udregnet ud fra de 57 borgere, da der ikke er svaret for to borgere.

Som det fremgår af ovenstående tabel, har 26% af de unge mindst en forældre med et alkohol- eller stofmisbrug, mens 30% af de unge mindst har en forældre med en psykisk lidelse. Det kan ligeledes konstateres, at forældregruppen har en lav arbejdsmarkedstilknytning og en høj skilsmisseprocent. Hvis man i forlængelse af ovenstående retter blikket mod de unges familienetværk, tegner der sig ligeledes et billede af en gruppe unge uden et velfungerende familienetværk. Som det fremgår af nedenstående tabel, har ca. 40% af de unge et meget lille familienetværk eller er helt isolerede fra deres familie, mens kun ca. 14% kan siges at have et stort familienetværk. Dette billede bekræftes ligeledes igennem de kvalitative interviews. Flere af de unge fortæller, at de har været i en eller flere plejefamilier, og i en eller flere børne- eller ungdomsinstitutioner, fordi deres forældre af den ene eller anden grund ikke har kunnet tage sig af dem. Flertallet af de interviewede ser stadig deres forældre, men udtrykker, at relationen ikke er som en forældre-barn relation, fordi forældrene ikke har formået at yde omsorg over børnene eller ageret forbillede. Nedenstående tabel viser hvor stort/tæt et familienetværk, de unge har.

Tabel 3.6

Borgerens familienetværk	Antal	Procent
Stort	8	15
Mellem	22	42
Lille, isoleret	23	43
Total	53	100

Note: Der er 53 besvarelser, da "ved ikke" kategorien er udeladt, hertil er der en missing. Procenten er udregnet ud fra de 53 besvarelser.

I forlængelse af ovenstående, udtrykker en af de interviewede unge det således, da han spørges til om hans familie er et netværk for ham:

"Nej, måske til at tale med, men ikke økonomisk eller husly. Jeg har ikke talt med min familie af gode årsager, jeg har jo aldrig boet med dem og snakket med dem" (Rasmus.)

En anden informant beskriver hendes forhold til hendes forældre således:

"Jamen jeg har jo aldrig set mine forældre som mine forældre, det er mere mine venner. De har jo aldrig været forældre for mig ... Altså jeg var jo den seje, fordi jeg kunne gå til min mor og sige, 'mor kan jeg ikke få 50 kr. til en klump hash' og så sagde hun 'jo selvfølgelig kan du det skat'. Og det er jo ikke fedt, det er jo ikke det man har lyst til at høre, hun skal jo sige 'ja hvad tror du selv, selvfølgelig kan du ikke det'. det er jo ikke fedt, og det er derfor, at jeg siger, at mine forældre mere er mine venner end mine forældre ... Når andre siger, jeg kan ikke forestille mig, hvordan det må være ikke at have forældre, siger jeg, jeg kan ikke forestille mig, hvordan det må være at have forældre, for det har jeg jo aldrig haft." (Laura)

Ser vi samtidig på de unges venskabsnetværk kan man spore en lignende tendens. 36% har et lille venskabsnetværk eller er isolerede, mens 25% har et stort venskabsnetværk. I interviewene er der blevet spurgt ind til de unges netværk, hvorvidt de er gavnlige for dem, og om det er netværk, de kan støtte sig op af, når de har brug for hjælp, og herigennem nuanceres forståelsen af de unges venskabsnetværk. Flere af de interviewede fortæller, at de enten har gjort op, er i gang med, eller ønsker at gøre op med deres venskabsnetværk, da det ikke er godt for dem og hører til deres fortid. Netværkene består af andre unge, som de har festet med, taget stoffer med, og for nogles tilfælde begået kriminalitet med. De unge giver udtryk for et ønske om at tage afstand fra dette for at kunne komme videre, dette kan dog være svært. En af de interviewede svarer følgende på spørgsmålet om hun har et stort venskabsnetværk:

"Nej det har jeg ikke, jeg har sorteret ud, fordi jeg ikke har følt, at de har været noget at samle på, eller fordi de har været længere ude i deres misbrug, og jeg vil gerne holde op. Så jeg snakker stort set kun med min søster, min kæreste og en enkelt veninde eller to, som har børn og ikke bruger al deres tid på fest og farver." (Sofie.)

I ovenstående citat giver informanten udtryk for at have taget afstand fra hendes gamle netværk, da de ikke var værd at samle på. Flere af de interviewede drager samme konklusion, men for nogle er det sværere at give afkald på netværket og levevisen end for andre. En informant, som indtil for to uger siden har måttet sovet uden for, fortæller, at han har et stort venskabsnetværk, og at det er gode venner. Da han spørges til, om de kan hjælpe ham, svarer han:

"De fleste ved ikke, at jeg er hjemløs, jeg kan ikke lide at snakke om det ... jeg føler det er flovt, det er jo ikke normalt, det er kun folk med problemer, og det vil jeg ikke sige, at jeg rigtig har. Jeg har bare været uheldig, mistet lejlighed og arbejde og haft gambling-problemer." (Michael)

Han fortæller videre, at han ønsker at skære ned på sit hashforbrug for at kunne få et arbejde og gennemføre en uddannelse. Dette er dog en udfordring ift. hans netværk:

"Jeg ville nok føle mig udenfor, for de vil stadig ryge. Det er sådan min vennekultur er. Men det ville jeg godt kunne. Hvis jeg bliver spurgt: skal du med på staden, skal jeg sige jeg ryger ikke tjald, har du glemt det? jeg kan godt komme til at føle mig uden for. Jeg kender en, der har gjort det, der har fået styr på sit liv, har fået barn og lejlighed. Nogen af de andre har styr

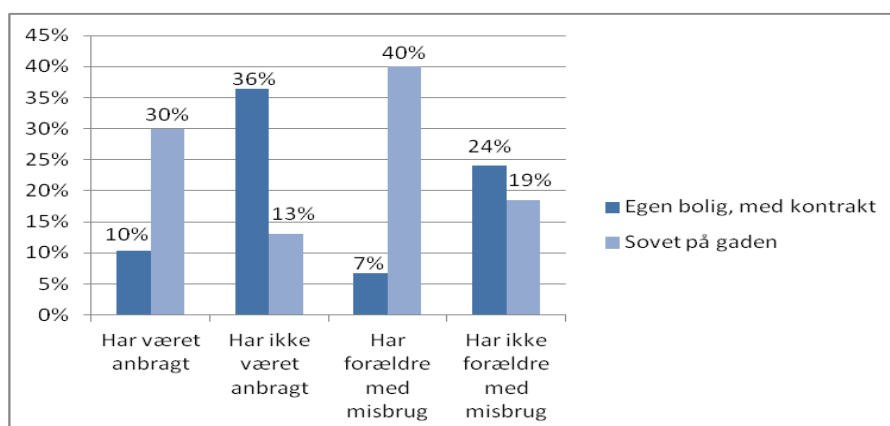
på deres liv, andre driver den bare af. Flere tænker måske, at de skal videre, men man gider ikke at snakke om det, det handler om fodbold, odds, tjald.” (Michael)

Det der beskrives i ovenstående citat, går igen i flere af de øvrige interviews. Mange af de unge har netværk, der tager udgangspunkt i, og drejer sig om, fester og stoffer. Og det er dermed et stort valg at skulle droppe sin gamle levestil, da det også betyder at droppe sit netværk. Hvis man sammenligner de ovenstående tal omkring de unges venskabsnetværk, med udtalelserne fra de kvalitative interviews, nuanceres forståelsen af de unges venskabsnetværk. Igennem interviewene fremgår det således, at de unge i mindre grad, end det vurderes i personskemaerne, har store venskabsnetværk. Flere har måske været inde i større bekendtskabsgrupper, som har været forankret i en livsstil, de ikke længere ønsker at leve efter, og som de ej heller kan betro sig til eller forvente hjælp af.

Samlet set tegner der sig et billede af en gruppe unge uden et stort, endsige stærkt, socialt netværk, som på mange måder mangler det sociale sikkerhedsnet, som mange andre unge har, hvilket også kan være en stor del af forklaringen på, hvorfor netop disse unge ender på gaden og på herberger i stedet for hos familie og venner indtil en permanent boligløsning er mulig.

Inden for ungegruppen kan vi også se forskelle i de unges familiemæssige baggrund, ift. hvilken form for hjemløshed de lever under.

Figur 3.2

Note: Figur 3.2 viser andelen af unge, der har sovet på gaden indenfor det sidste år, og andelen af unge der er kommet i egen bolig. Begge fordelt efter, hvorvidt de har været anbragt som børn, eller haft forældre med misbrug.

Som det fremgår af Figur 3.2 er der tydelige forskelle på unge, der har været anbragt eller haft forældre med et misbrug, ift. til de unge der ikke har været anbragt eller haft forældre med et misbrug, når det kommer til sandsynligheden for at ende med at sove på gaden, eller sandsynligheden for at ende i egen bolig. Man kan således se, at hele 30% af de unge der har været anbragt er endt med at sove på gaden, mens dette er tilfældet for 13% af de unge der ikke har været anbragt. Den samme tendens ser vi hos

unge, der har forældre med et misbrug. Her er hele 40% af unge med forældre med et misbrug endt med at sove på gaden, mens dette er tilfældet for 19% af de unge der ikke har forældre med misbrug. Vender man dernæst blikket mod andelen af unge, der er kommet i egen bolig, ser vi den samme nedslående sammenhæng. Man kan således se, at kun 10% af de unge, der har været anbragt har formået at komme i egen bolig, mens over tre gange så mange (36%) af de unge, der ikke har været anbragt er kommet i egen bolig. Den samme tendens gør sig gældende, når man retter blikket mod de unge, der har forældre med et misbrug. Her er det således kun 7%, der er kommet i egen bolig, mens det igen er over tre gange flere (24%) af de unge, der ikke har forældre med et misbrug, der er kommet i egen bolig.

Ud fra ovenstående Figur 3.2 kan vi således se, at unge der har været anbragt som børn, eller har forældre med et misbrug, i meget højere grad ender med at sove på gaden, og ligeledes i meget mindre grad kommer i permanent egen bolig. Man kan således anse unge, der har været anbragt som børn, eller med forældre med misbrug, som særligt udsatte inden for denne kategori af unge hjemløse, da de i højere grad ender med at sove på gaden, og i mindre grad ender i egen bolig. Man kan således forestille, sig at denne gruppe unge i højere grad kan risikere at hænge fast i hjemløsheden.

Misbrug og psykiske problemer

Som det fremsættes i ovenstående afsnit, er mange af de unges nuværende eller tidligere netværk funderet i et fællesskab omkring fest og stoffer. Således har en stor del af de unge haft en eller anden form for misbrug i deres liv. Nedenstående tabel viser andelen af unge, der vurderes at have et misbrug på nuværende tidspunkt:

Tabel 3.7

Har borgeren et misbrug	Antal	Procent
Ja	26	45
Nej	23	40
Ved ikke	9	16
Total	58	100

Note: Der er 58 besvarelser, da der ikke er svaret for en borger. Procenten er udregnet ud fra de 58 besvarelser.

Som det fremgår af ovenstående tabel vurderes det, at 45% af de unge på nuværende tidspunkt har et misbrug, mens 40% vurderes til ikke at have et misbrug, mens der for 16% svares ”ved ikke”. Reelt kan flere end anvist dog have et misbrug. Det må således medregnes, at ikke alle medarbejdere, der har udfyldt personskeemaerne, har den fornødne viden om borgeren til at vurdere om vedkommende har et

misbrug, samt at det ikke er tilladt for beboerne på herberget Lindevangen at have et misbrug⁶. For klart størstedelen af de unge der har et misbrug drejer det sig om hash. Enkelte har også blandingsmisbrug af hash og kokain eller alkohol. Af interviewene fremgår det ligeledes, at hash, for fleres vedkommende, er deres primære stof. Flere fortæller dog, at de også, fra tid til anden, bruger andre stoffer. Det varierer dog i høj grad hvor ofte. Det fremgår ligeledes, at de unge bruger stofferne forskelligt, hvor hash er noget man (mis)bruger til hverdag, er de andre stoffer typisk noget, der bruges til fest, eller i perioder hvor det går skidt. Flere af de unge har således et hashforbrug tenderende til et hashmisbrug. Nogen erkender dette problem, mens andre ikke mener, at det reelt er et problem for dem. Michael har i foregående afsnit fortalt, at hans vennekultur er forankret i at ryge hash, og tidligere i interviewet fortalt, at han har måttet droppe ud af en uddannelse pga. sit hashforbrug. I nedenstående citat fortæller Michael følgende om hashforbruget i forlængelse af at blive spurgt til, hvorvidt han havde brug for støtte til at påbegynde og gennemføre en uddannelse:

”Michael: Nej, det var min egen skyld, jeg røg for meget hash. Hvis jeg skulle starte igen, skulle jeg nok stoppe med det, for at kunne koncentrere mig. Og det har jeg ikke noget problem med, altså det er noget jeg nyder, ikke.

Interviewer: Hvordan vil du stoppe, hvis du nyder det?

Michael: Jeg har overvejet det længe, så jeg ikke får flere problemer og får styr på mit liv.

Interviewer? Fylder det meget?

Michael: Det har det gjort, men ikke så meget mere.

Interviewer: Har du brug for hjælp?

Michael: Nej. Jeg har ikke rigtig prøvet, måske, men jeg ville prøve at stoppe selv.” (Michael)

Ovenstående citat beskriver den ambivalens, som gør sig gældende for flere af de interviewede unge. Michael erkender, at han tidligere har måttet droppe fra en uddannelse pga. sit hashforbrug, og siger samtidig, at han er nødt til at stoppe for at gennemføre en uddannelse. Samtidig giver han udtryk for at nyde det, og er selv i tvivl, om hvorvidt han har brug for hjælp til at stoppe. I følgende citat udviser informanten en lignende usikkerhed ift. at lægge hashen på hylden. Hun svarer følgende, da hun spørges til, hvad hun fylder sin hverdag op med:

”Sofie: Ja nu er det december, julemåned, så bruger jeg den på at hygge, ellers bruger jeg den på at ryge, være sammen med min søster og min kæreste, og det er ikke holdbart. Men

⁶ Flere af de udfyldte personskemaer er imidlertid udfyldt af medarbejdere, der ikke har en ugentlig, nær kontakt med borgeren, hvorfor det kan være sværere at vurdere, at borgeren med sikkerhed har et misbrug. Dette underbygges af, at for de borgere der har en Case Manager, eller lignende nær kontaktperson, har 8% svaret ved ikke til, hvorvidt borgeren har et misbrug, mens det for borgere uden en Case Manager eller lignende er 22% der er svaret ved ikke for. På herberget Lindevangen er der 2 ud af de 15 registrerede borgere, svarende til 13%, der står noteret med et misbrug.

hashen fylder meget i min hverdag, og det er noget af det der står øverst på listen. Men når nu jeg har fået bugt med mit misbrug, eller fundet ud af, hvordan det kan fungere, så er det næste arbejde eller uddannelse. Men jeg har også brug for at komme i gang for at holde op. Jeg bliver nødt til at tage, hvad jeg kan få, bare for at komme lidt i gang.

Interviewer: Er dig og kommunen enige om hvad dine udfordringer er?

Sofie: Ja, både og, det eneste problem de ser, det er at jeg ryger hash, hvor, at jeg ser ikke kun den ene ting, der er også meget med familien, og ens kæreste, og hverdagsproblemer. Men jeg har også oplevet, at de ikke har forstand på hvad de snakker om, for jeg har prøvet at sige, at jeg var holdt op, men jeg røg hele tiden. Og så sagde de alle sammen 'ej hvor ser du godt ud, ej hvor ser du frisk ud', og det var mærkeligt, når jeg ikke var holdt, for så kan man jo få folk til at tro på det, mens man stadig gør det. Og så mistede jeg lidt for at skulle stoppe, fordi hvis de ikke engang kan se det på mig." (Sofie)

I ovenstående citat er der ligeledes først en erkendelse af et forbrug. Sofie siger, at hashen fylder meget, og at det ikke er holdbart, samtidig siger hun, når jeg har fået bugt med min hash, eller fundet ud af hvordan det skal fungere. Hun har tidligere i interviewet giver udtryk for, at hashen var et problem, men at hun godt kunne styre det, hvis hun kom i gang med uddannelse eller arbejde. I sidste del af citatet udtaler hun, at hun har mindre motivation for at stoppe med hashen, da kommunen alligevel ikke kan se forskel på, om hun ryger eller ej.

Udover problemer forbundet med misbrug, har flere af de unge også psykiske problemer. Nedenstående tabel viser andelen af unge med en diagnosticeret psykisk lidelse:

Tabel 3.8

Har borgeren en psykisk diagnose	Antal	Procent
Ja	21	37
Nej	36	63
Total	57	100

Note: Der er 57 besvarelser da "ved ikke" kategorien er udeladt, samt 1 missing. Procenten er udregnet ud fra de 57 besvarelser.

Ud fra ovenstående tabel kan vi aflæse at 37% har en konstateret psykisk lidelse. De hyppigste psykiske lidelser er ADHD med 12%, personlighedsforstyrrelse med 10% og depression med 9%. Et par af de unge med konstateret ADHD har også andre diagnoser så som depression, mens det for 14% af de unge vurderes, at de har en psykisk lidelse, som ikke er diagnosticeret.

4 OM DE UNGE OG KOMMUNEN, STØTTEN OG UDFORDRINGERNE

I følgende kapitel belyses:

- Hvorledes de unge oplever deres forhold til kommunen som ambivalent. Kommunen roses for tilbud og indsatser, men kritiseres for manglende forståelse og lydhørhed
- Hvorledes de unge karakteriserer dem selv som værende børn af kommunen, samt hvilken betydning dette har for deres forhold til kommunen.
- Hvorledes de unge, der har en Case Manager eller lignende, profiterer af denne nære relation, ift. at modtage indsatser fra kommunen, få støtte til hverdagen og komme væk fra gaden og i bolig.
- Hvorledes de unge betoner betydningen af at komme i egen bolig, ift. at opnå den tryghed og ro, de efterspørger for at tage skridtet videre i deres tilværelse.

Forholdet til Frederiksberg kommune

Som det fremgår af det foregående kapitel, har en stor del af de unge været i kontakt med kommunen fra barnsben af, og har således mange års erfaring med det kommunale system. De resterende unge i undersøgelsen, som ikke har været i kontakt med kommunen fra de var børn, har selvsagt en relation til kommunen på nuværende tidspunkt. Følgende kapitel vil give et billede af de unges relation til kommunen og se på, hvilke oplevelser de unge udtrykker ift. at være inde i det kommunale system, hvilken hjælp har de fået og fundet gavnlig, hvad har været udfordrende, hvorfor vil de gerne bo på Frederiksberg, og hvad de oplever som afgørende ved et hjem?

Ud fra de kvalitative interviews fremgår det, at flere af de unge oplever deres forhold til kommunen som ambivalent. En stor del af de unge mener, at Frederiksberg Kommune er et godt sted at være, fordi tilbuddene er flere og bedre, og sagsbehandlingen går hurtigere. Nogle af de unge har prøvet at bo i andre kommuner, og udtrykker således, at de udtaler sig på baggrund heraf, mens andre ikke har boet i andre kommuner, men stadig udtrykker, at de mener, at Frederiksberg Kommune er bedre ift. at få hjælp. Nogle af de unge udtrykker, at de mærker et andet engagement fra medarbejderne i Frederiksberg Kommune, og de er næsten alle overbeviste om, at det ville være en stor udfordring at skulle flytte fra kommunen. Denne bekymring kan bl.a. tilskrives, at der igennem en periode (for nogen en længere årrække eller et helt liv) er opbygget et forhold til kommunen og enkelte medarbejdere, som de unge ser som afgørende for, at de kan modtage den hjælp, de har behov for, og for at kunne komme

videre fra deres nuværende situation. En informant udtrykker således følgende, da han er blevet spurgt til, hvilket godt råd han ønsker at give videre:

”Være ærlig og interesseret i at få det bedre, de skal nok hjælpe med at komme videre, hvis man taler ærligt om barrierer osv. Jeg har troet, at jeg var dum, så hvis du tror, at du har en diagnose, så få det afklaret, for det har hjulpet for mig.” (Tobias)

Spørgsmålet var tiltænkt som en måde informanten kunne give et godt råd til kommunen, men han vælger at give et godt råd til andre unge i hans situation. De skal nok hjælpe, hvis du er ærlig. Dette er en anden citeret informant dog uenig i, men begge har de, bl.a. på baggrund heraf, fået en hjælp, som har hjulpet dem. Da han efterfølgende spørges til, om han også har et godt råd til kommunen, svarer han:

”Det er mærkeligt at rose kommunen, og det skal ikke fylde for meget i undersøgelsen. Men jeg er rimelig tilfreds, men jeg har også været heldig med sagsbehandlere. Men en idé kunne være at lave intern af kontrol af sagsbehandlere. Man skulle se dem som at give en service, ikke at man skulle op og have.” (Tobias)

Det skal understreges, at Tobias også mener, at der er flere ting, der kunne gøres bedre, samt at han deler mange af de samme frustrationer og udfordringer, som går igen hos de unge. Han mener dog, at han overordnet set har været heldig og modtager den hjælp, han har brug for. Det råd han giver til kommunen, beskriver følelsen af at komme med hatten i hånden som ung, når man har brug for hjælp. Det kan ligeledes beskrive en oplevelse, som går igen hos flere af de interviewede, af at hjælpen fra kommunen ikke kommer af sig selv, men at man skal være heldig som Tobias, eller have en Case Manager eller lignende, for at finde frem til den hjælp, man har brug for.

En anden informant udtrykker nedenstående omkring forholdet til Frederiksberg kommune, i forlængelse af at informanten er blevet spurgt til, om der er noget hjælp, hun mener hun ville have gavn af, som hun ikke modtager. Efter at have fortalt at hun godt kunne ønske sig at få psykologhjælp, kommer hun selv ind på følgende:

”Men jeg synes, at kommunen er god nok, hvis man har en hjælpende hånd, fra en sagsbehandler der kan sætte sig ud over det. det er ok, ikke så godt som det har været. Men Frederiksberg kommune er bedre og har bare mere at tilbyde, de har mere for unge og er hurtigere, derfor vil jeg heller ikke flytte, og jeg har prøvet X kommune.” (Sofie)

Informanten udtrykker i ovenstående citat den føromtalte ambivalens, som de unge oplever ift. kommunen. Sofie har tilknyttet en Case Manager, som hun senere i interviewet fortæller hjælper hende

med hendes kontakt til kommunen⁷. Efter at have udtrykt at kommunen er ok, hvis man får en hjælpende hånd, tilføjer hun, at hun ikke ønsker at flytte fra kommunen, da hjælpen er bedre og hurtigere, og at hun har prøvet at bo i en anden kommune.

Sofie er som sagt ikke den eneste, der oplever kontakten med kommunen som udfordrende. Næsten alle de interviewede unge har en oplevelse af, at de til tider bliver sendt rundt i systemet. Selvom mange af de unge som sagt har mange års erfaring med at bevæge sig i det kommunale system, finder næsten alle det svært at søge, eller at finde ud af, hvor man skal søge den hjælp, de har brug for. Mange har en oplevelse af, at blive mødt med skepsis, når de møder op på kommunen samt at blive sendt rundt på rådhuset, når de eksempelvis skal søge kontanthjælp eller enkelttydelser. En af de interviewede svarer følgende, da han spørges til, hvem han ser som repræsentant for kommunen:

”Alle sammen, jeg har flere gange oplevet, hvis jeg skulle have ordnet et eller andet, så er jeg bare blevet omstillet 8 gange, og så kommer man tilbage til samme, som har omstillet mig til en anden en, og til sidst, så gider man jo ikke mere, så giver man op. Så det er dem alle sammen. Jeg har flere gange spurgt til hvor min sagsbehandler er, men sådan en har jeg ikke. Alle har sgu da en sagsbehandler, men sådan en har jeg ikke siger de. Det kan jo ikke være rigtigt, at jeg ikke har en jeg kan snakke med personligt. Og så får de mig snakket fra det, på en eller anden mystisk vis, og så bliver jeg bare irritabel, og siger fuck det.” (Anders)

Informanten udtrykker i ovenstående citat frustration over at føle sig kastet rundt i systemet, når han skal have ordnet noget, hvilket resulterer i en følelse af afmagt og frustration. Den efterfølgende kommentar til, at han ikke har en at snakke personligt med, er ligeledes gennemgående for mange af de interviewede unge. Flere udtrykker, at de får nye sagsbehandlere med jævne mellemrum, og at der derfor ikke er nogen der kender dem. Dette bliver for nogle en hindring for at få den hjælp de har brug for. Flere fortæller således, at de ikke bryder sig om at tale med, endsige åbne sig for, de skiftende sagsbehandlere. Nedenstående citat kommer i forlængelse af, at informanten er blevet spurgt til hvordan det er at bede om hjælp:

”... det kan godt være svært at bede om hjælp, og være så åben over for systemet, især når man så ikke engang får noget hjælp, så har man bare siddet der og åbnet sig, for en gangs skyld, og så sker der ikke engang noget, så synes jeg ikke, at det er særligt fedt, og slet ikke sådan som man bliver behandlet, når man kommer på kommunen.” (Anders)

Informanten fra de to ovenstående citater er en ung mand, som sofasurfer hos et par venner, og fra tid til anden hos sin mor. Han giver udtryk for ikke at vide, hvem hans sagsbehandler er, og han udtrykker

⁷ Dette udbydes yderligere i afsnittet ”Case Manageren som kommunal tovholder”.

ligeledes frustration over sin kontakt til kommunen. Informanten har igennem flere år haft et misbrug af varierende omfang og er påbegyndt misbrugsbehandling. Han fortæller senere i interviewet, at hans kontaktperson fra misbrugsrådgivningen har lettet kontakten til kommunen, og at han får hjælp af kontaktpersonen til at kontakte forskellige instanser inden for kommunen. Flere af de interviewede unge beretter ligeledes om det udfordrende eller problematiske i at skulle kommunikere med medarbejdere på Rådhuset, som man ikke har en relation til, og som ikke kender ens historie. Netop den personlige relation kan være afgørende for, hvorvidt de unge kommer i gang med de relevante tilbud i kommunen. Det kan således en være hindring, hvis sagsbehandleren udelukkende kender en borgers sag, men ikke borgeren selv. Følgende citat kommer i forlængelse af, at informanten er blevet spurgt til, hvorvidt hun føler, at hun bliver behandlet ud fra hendes billede af en hjemløs, som hun ikke selv mener hun passer på:

Josefine: Ja det synes jeg, for det står i papirerne på, hvordan det var engang, de læser sig frem, i stedet for at se, hvem du er i dag. Man bliver dømt meget på, hvad man var engang. Og det var kun fordi jeg var ærlig, og ville have deres hjælp... Jeg kunne også have løjet, og været sluppet for at blive påduttet de ting, de andre slipper for. Og det var, hvad man fik ud af at være ærlig, det er at blive dømt på den, du var engang.

Interviewer: Hvordan er det?

Josefine: Tit tænker jeg på, jeg skulle bare have ladet være. I dag vil jeg sige, man skal lade være, og sætte et glansbillede op, for det er det, der kommer til at stå i papirerne, og det kommer til at forfølge dig i mange år." (Josefine)

Kvinden i ovenstående citat har tidligere boet på et par ungdomsinstitutioner, hos noget familie, og har også boet og sovet på gaden og i opgange. Hun er nu i egen bolig med en Case Manager tilknyttet, som hun fortæller har gjort hele forskellen for hende. Set i forlængelse heraf, udtrykker ovenstående citat et fundamentalt dilemma, som går igen hos flere af de unge. Hun giver udtryk for, at hvis hun kunne gøre det om, ville hun sætte et glansbillede op, for ikke at blive bedømt ud fra den hun var engang. Samtidig hermed er hun som sagt kommet i egen bolig, og hun tilskriver Case Manageren en stor del af den udvikling, hendes liv har gennemgået.

Ud over at finde det udfordrende at bede om hjælp, og finde den rette at tale med, når man møder op på rådhuset, udtrykker flere af de unge et ønske om mere åbenhed ift., hvilke tilbud der eksisterer, og hvad man som borger skal gøre for at komme i betragtning til en støtte, som kunne gavne en. Nedenstående citat kommer som en afsluttende bemærkning til, hvad kommunen kunne gøre bedre:

"Folk har forventninger til kommunen, men kommunen har også forventninger, og det kunne være meget rart, at de ting de regner med folk de bare gør, det er bragt på banen, så man ved, hvad man skal regne med. Og det kunne være rart at vide, hvad de regner med. At få en

oversigt over hvad de forventer, og det ville gøre det nemmere, så folk ved hvad der skal til, for eksempel hvis de får et tilbud efter et halvt år, og de ikke har sparet noget op, så kan de ikke få hjælp til at tage imod tilbuddet. Så man ved, at man skal yde for at nyde.” (Siyaad)

Informanten har tidligere i interviewet fortalt, at en medarbejder fra herberget hvor han bor har fortalt, hvad der kræves for at søge og modtage forskellige ydelser. Eksemplet, han giver i ovenstående citat, omhandler, at hvis man får tilbudt en lejlighed og i den forbindelse søger om tilskud/lån til at betale indskud, skal man have sparet op af ens kontanthjælp for at komme i betragtning. Udover at det for de unge virker umuligt, og derfor frustrerende, at skulle spare op af deres kontanthjælp, er det med til at skabe afstand til kommunen, at det ikke bliver fremlagt tydeligt, hvilken hjælp man kan få, og hvad man skal gøre for at modtage denne hjælp. En anden informant udtrykker sig om samme problemstilling:

”Jeg savner, at de er mere engagerede i stedet for at sende folk videre. At de informerer om, hvad man kan, i stedet for at holde kortene tæt ind til kroppen, hvor man selv skal søge, for at finde ud af hvad man kan få, i stedet for, at man finder ud af det efter, når man kunne have brugt det. Man har ret til at vide, hvad man kan få, når man er i en dårlig situation, som der kunne hjælpe dig.” (Rasmus).

Informanten bor ligeledes på herberg, og citatet kommer i forlængelse af, at han fortæller, hvorledes han føler at han har ”brændt nallerne” på kommunen. Han har altså en oplevelse af ikke at få at vide, hvilke tilbud der findes som han kunne have gavn af i hans position. Samtidig beskriver citatet en general frustration, som flere af de unge besidder over, at de føler kommunen holder tilbud de kunne have gavn af tilbage. Flere udtrykker ligeledes at de oplever at blive mødt med mistro på kommunen, hvilket kan kædes sammen med, at der generelt efterspørges mere åbenhed og forståelse for de unges situation.

På trods af kritik af kommunen, er der som sagt også en generel opfattelse blandt de unge af, at Frederiksberg kommune ikke kun er et godt sted at være, men også et bedre sted. De unge udtrykker en oplevelse af, at tingene går hurtigere og at tilbuddene er flere og bedre. Følgende citat beskriver den omtalte ambivalens:

”Selvom man er ung, så skal de ikke kigge dumt og føle sig højere end os andre, for det er ikke rart. Og så skal de lære, at bare fordi vi er unge, så kan de godt tage os seriøst. Det er ikke alle, der prøver at tage røven, mange vil gerne videre i livet, men har brug for lidt hjælp. Og så synes jeg, at Smallegade og Bostøtten er genialt til unge.” (Sofie).

Informanten beskriver her, hvorledes hun oplever det at komme på kommunen/rådhuset, og tilføjer til sidst, at de to indsatser Smallegadeprojektet og Bostøtten er geniale til unge. Det er dog ikke kun unge, der er tilknyttet Case Manager eller lignende indsatser, der har en oplevelse af at Frederiksberg

kommune er et bedre sted at være. Oplevelsen af, at tingene går hurtigere, og at tilbuddene er bedre, går igen i næsten samtlige interviews. En herbergsboer udtrykker skiftet til Frederiksberg Kommune således:

"Ja, jeg har mest boet i X kommune, men jeg vil helt klart helst blive boende her, fordi jeg aldrig har oplevet, at nogen har interesseret sig så meget for mit liv, som her. I X kommune gav de ikke en skid for hvordan jeg havde det.

...

Jeg har været sindssygt heldig, og har fået to gode sagsbehandlere, på kommunen, jeg har aldrig oplevet før at have en, der interesserede sig for hvad jeg lavede, og nu har jeg to. Jeg føler, at de hører efter når vi taler, jeg føler, jeg bliver hørt, og svarer med relevante spørgsmål, i stedet for X kommune hvor det bare var en telefonsvarer der sagde tryk 1 for det og 2 for det. Så de har sat sig ind i mine problematikker, og prøvet at forstå dem, lytter til mine behov." (Tobias)

Informanten har ikke nogen Case Manager, og giver også udtryk for, at det kan være svært at kommunikere med kommunen. Han har ligeledes kunnet drage nytte af den vejledning, medarbejderne på herberget har kunnet bistå med. Han understreger ligeledes flere gange, at han har det underligt med at rose kommunen så meget, og at det er vigtigt at fremhæve, at der er mange ting, der kunne gøres bedre. Han har dog oplevet et skift efter at være kommet til Frederiksberg Kommune, og vil i forlængelse heraf, ligesom næsten samtlige andre unge i undersøgelsen, meget nødtigt flytte fra Frederiksberg. En anden informant fortæller, i forlængelse af at have berettet om et tidligere ophold på et forsorgshjem i en anden kommune, at fordelene ved at bo på Frederiksberg er:

"Det går hurtigt. Fra jeg flyttede ind, til jeg kunne mærke der skete noget i mit liv. Det gik hurtigere, end jeg havde regnet med, og de prøver rent faktisk at hjælpe en, i stedet for at ignorere en, for eksempel ... X rådgiver fra F86, der bliver lyttet og det går hurtigere." (Siyaad)

Informanten i ovenstående citat har boet i flere kommuner og på flere forsorgshjem og ungdomspensioner. Han udtrykker sig i et af ovenstående citater negativt om kommunens kommunikation til borgerne, men fortæller ligeledes, hvordan han er blevet positivt overrasket over Frederiksberg.

Flere af de interviewede giver således på forskellig vis udtryk for en tilknytning til Frederiksberg, samt Frederiksberg Kommune. Flere af de unge fortæller, at de er opvokset på Frederiksberg, også selvom de i perioder har boet i plejefamilier uden for Frederiksberg. De fortæller, at deres netværk ligeledes knytter dem til Frederiksberg. På trods af at flere har et udfordrende forhold til deres familie, fremhæves det ligeledes, at familien ofte bor på Frederiksberg, og at man derfor ikke ønsker at komme for langt væk. Det samme gør sig gældende for deres venskabsnetværk, der ofte er forankret i

Frederiksberg. De unge udviser således i meget svag grad overskud til at bosætte sig andre steder end i de vante omgivelser, bl.a. på baggrund af frygten for at blive isoleret, samt frygten for at skulle ind i en ny kommune og miste den relation, man har opbygget til Frederiksberg Kommune og dennes medarbejdere. I følgende afsnit uddybes netop denne relation til kommunen.

At være barn af Frederiksberg kommune

Som det er fremsat tidligere i rapporten, har en meget stor del af de unge i undersøgelsen været i kontakt med kommunen og det sociale system igennem mange år, heraf adskillige siden de var børn. Som det ligeledes fremgår af ovenstående afsnit, har en stor del af de unge små sociale netværk, og udfordrende eller ikke eksisterende familiære relationer. En stor del af de unge har forældre der selv har massive psykosociale problemstillinger, og de har således ikke en naturlig forældre-barn relation med deres forældre. Mange af de unge har således ikke nogen at gå til, når de har brug for hjælp, det være sig både økonomisk hjælp, husly og generel hjælp og vejledning til at klare hverdagen. Det er en indikation af, at de unge i høj grad er afhængige af den hjælp og støtte, de får igennem kommunen. En informant svarer således følgende på spørgsmålet om, hvilke forventninger, hun har til kommunen:

”Jeg havde en forventning om, at de skulle passe på mig, nu er mine forældre misbrugere og de ved, at mine forældre er misbrugere, og de er heller ikke nogen der kan hjælpe mig, så jeg regner jo med at de går ind i den rolle. Altså kommunen skal gå ind i forældrerollen. Og det er også det, de siger, altså kommunen har forældremyndigheden over mig. Og nu er jeg jo over 18 år, så det har de ikke mere, og dengang der hjalp de mig også, men jeg synes bare det er forkert at smide unge mennesker ud efter de bliver 18 år, og så ikke hjælpe dem mere, vi har stadig brug for hjælp, det er ikke fordi, jeg er kommet så meget videre, efter jeg er blevet 18 år ... jeg ved godt, jeg skal være voksen, men det er lidt svært at være voksen, når man hele tiden bliver skubbet væk.” (Laura)

Informanten udtrykker meget tydeligt, at hun har forventet at kommunen skulle tage forældrerollen over hende. Da hun efter at være fyldt 18 år oplever, at kommunen slipper hende, bliver hun ikke kun skuffet, men hun føler sig svigtet af et system, der ifølge hende burde tage sig af hende. Da hun efterfølgende spørges om, hvad hendes forventning er til kommunen nu, svarer hun:

”Laura: Jeg forventer bare at få tag over hovedet, som alle og enhver ville have gjort for sit barn, jeg er en af deres børn, jeg er en af kommunens børn, og kommunen skal hjælpe mig, så jeg kan have det godt ... jeg ved godt, at jeg skal klare mig selv, men hvis jeg efter 2 år, ikke har fået et sted at bo, så bør de sige, ’hør her, du gør det forkert’, og så hjælpe mig ... de burde stadig være lidt forældre og sige, ’nej X, nu gør vi lige sådan’.

Interviewer: Spiller kommunen nogen rolle i dit liv?

Laura: Ja siden jeg var 2 år gammel, det er stadig en stor del af mig... jeg føler, det er min familie, det er det jo, de har jo haft forældremyndigheden... men ellers har jeg ikke noget forhold til kommunen, det har jeg ikke mere.” (Laura)

Informanten beskriver i ovenstående citat hendes relation til kommunen, og i forlængelse heraf hvilke forventninger hun har til kommunen. Hun udtrykker igen, at hun føler sig svigtet af kommunen, da kommunen ikke har taget styring eller taget hånd om hende og hendes problemer, efter hun igennem de sidste to år fra hun var 18-20 år ikke på egen hånd har formået at administrere overgangen fra ung til voksen. Informanten har, som det fremgår, været kendt i systemet fra 2 års alderen og har været på børnehjem, i plejefamilie og flere børne- og ungdomsinstitutioner. Hun har som ung modtaget flere tilbud fra kommunen. Hun har været tilknyttet Bostøtten og Smallegadeprojektet, som hun udtrykker sig meget positivt omkring. Hun har ligeledes fået midlertidige boliger igennem disse tilbud, men har ikke formået at fastholde disse. Da hun spørges til, hvorvidt hun føler sig hørt af kommunen, svarer hun følgende:

”Nej, for så havde jeg et arbejde. Inden, da jeg var ved mine forældre, der blev jeg hørt og fik en lejlighed, men ikke nu... Det gør ondt at vide, at de har givet op med mig, jeg føler, at de har givet op, det er ikke så fedt at vide.” (Laura)

Flere af de unge i undersøgelsen udtrykker et lignende forhold til kommunen. Kommunen betragtes som et organ, der kan hjælpe, og som har en forpligtigelse til at hjælpe. Fordi flere af de unge har været i systemet siden de var børn, opstår der et bånd eller forpligtighedsforhold, som erstatter eller gør det ud for de manglende familiære bånd. Kommunen bliver på denne måde de unges sikkerhedsnet, hvilket kan hjælpe til at forklare den reaktion, de unge udviser, når de føler sig svigtet af kommunen. På samme vis som det forventes, at ens familie skal tage sig af en, når man har brug for det, forventes det, at kommunen tager af en, når man har brug for det. De unges reaktion kan således forstås som en oplevelse af svigt, og ikke nødvendigvis som et udtryk for, hvad der kunne opleves som en udpræget krævementalitet, eller et resultat af foregående dårlige oplevelser med det kommunale system. Dette kan ligeledes bidrage til en forståelse af den frustration, de unge udtrykker, ift. følelsen af at blive kastet rundt i systemet, samt problemer ved skift imellem sagsbehandlere.

Om udbyttet af Case Manageren og den nære relation

I de følgende afsnit belyses, hvilken betydning det at have en Case Manager eller lignende nær relation har for de unge, ifølge de unge selv, samt hvad de unge bruger en Case Manager til.

Case Manager som kommunal tovholder

Blandt de interviewede unge fremgår det tydeligt, at dem, der har en Case Manager eller lignende nær kontaktperson, såsom kontaktperson fra Smallegadeprojektet eller en fremskudt sagsbehandler fra De unge aktive, tillægger denne støtte meget stor betydning for deres liv. Den længerevarende, nære kontakt, er med til at skabe forståelse og letter kommunikationen. De unge værdsætter at kunne mærke

et engagement, samt at have en fast kontaktperson, som kan hjælpe med at skabe overblik i en ellers kaotisk tilværelse. Næsten samtlige unge bruger den nære kontaktperson som bindeled mellem de forskellige indsatser, de modtager, eller som indgang til kommunen. Det bliver således fremhævet gentagne gange, at kommunikationen til kommunen bliver nemmere, når kontaktpersonen bruges som indgang til kommunen. Samtidig hermed er det ligeledes svært at opleve, at kontaktpersonens stemme tæller mere end ens egen. Den omtalte ambivalens fremsættes i nedenstående citat, i forlængelse af en snak om kontakten til kommunen:

”Når jeg søgte noget, så fik jeg et nej, men det var noget helt andet, når han ringede. Det føles mærkeligt, for der følte jeg, at jeg ikke blev hørt og respekteret. Det er jo lige meget, hvem der ringer, det er jo samme situation. Men sådan er det, når man bor her. Jeg tænkte også, jamen tror de ikke på mig, og hvis de ringer herfra, så er det noget andet.” (Hirsi)

Informanten bor på herberg, og taler i interviewet om, hvorledes hun oplever en stigmatisering fra kommunens side, fordi hun bor på herberg. Hun fortæller, at man bliver behandlet ud fra en forestilling om at være misbruger, som ikke har kontrol over sit eget liv. Hun beretter i ovenstående citat om en konkret episode, hvor hun selv har forsøgt at søge en ydelse i kommunen, men har fået afslag. Da hendes kontaktperson efterfølgende tog kontakten fik hun bevilget ydelsen. Denne frustration er gennemgående i interviewene, en anden informant, som har Case Manager, fortæller således:

”Men sidst jeg søgte kontakthjælp fik jeg at vide, at jeg skulle søge et arbejde. Jeg burde kunne sige til hende at; kender du min situation, ved du om jeg kan arbejde, nej det gør du ikke. Det burde jeg have sagt, men det gjorde jeg ikke... Altså der er jo tre kategorier, når du henvender dig på kommunen, først skal du op til skranken og sige du skal søge kontanthjælp, så skal du til jobcenter, hvor du skal fortælle hvordan og hvorledes, så de kan sende papirerne til ydelsen, og så skal man derop hvor man kan søge om kontanthjælp... Så det med at søge kontanthjælp, der synes jeg de er strenge når man er ung, for da jeg havde X bostøtte med deroppe, så var der jo ikke noget med, at jeg skulle søge arbejde og være rigtig flabet, det er som om, når man er deroppe alene, så skal man bare have en smøre.” (Sofie)

Sofie udtrykker i citatet en frustration, som ligeledes fremgår tidligere i rapporten, vedrørende kontakten til kommunen. Som det fremgår af citatet, benyttes Case Manageren således til at ordne ting, eller få ting hurtigere igennem med kommunen. Her fremgår der en helt tydelig forskel mellem de informanter, der har en Case Manager, eller lignende nær kontaktperson, og de informanter, der ikke har en sådan kontaktperson. En anden informant, der ikke har en sådan kontaktperson, fortæller således, da han spørges til, hvorledes han har fået sin kontaktperson:

”Jeg kom på rådhuset hver dag. Skal man sige, man ikke har et sted at bo, nej de skal se det. Jeg sad ude foran kommunen hver dag, hvad har I tænkt jer? Jeg ved ikke, hvor mange sagsbehandlere jeg har kæmpet med, jeg blev sendt rundt, røg af og på bistand, jeg fik en

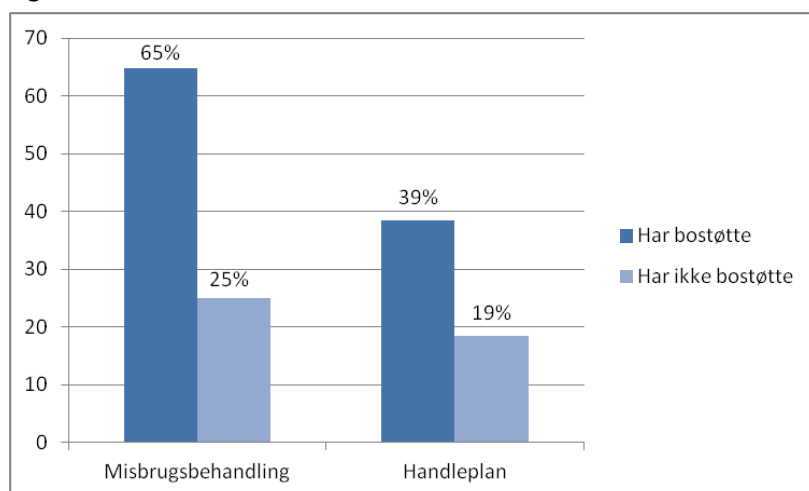
psykose mand, lige pludselig, så ringede X kontaktperson, og så havde jeg fået hende som sagsbehandler.” (Bassem)

Informanten fortæller i interviewet, at han føler at kontakten med kommunen har været en kamp, og at han er blevet kastet rundt i systemet. Efter han har fået tildelt en fremskudt sagsbehandler fra De unge aktive, fortæller han, at det hele glider nemmere. Det fremgår således igennem interviewene, at de unges oplevelse er vidt forskellige alt efter, om de har en Case Manager eller lignende, eller ikke har en sådan kontaktperson. Det er som sagt svært for de unge at mærke, at der er forskel på, om man er sig selv, eller om man har sin Case Manager med, når man skal tale med kommunen. Informanten i følgende citat er blevet spurgt til, hvorledes denne forskel føles:

”Jamen jeg føler mig som et nul i systemet, der er ikke noget hjælp at hente, hvis du står der alene. Jeg har venner der ringer til mig, og så ringer jeg til X bostøtte, og fortæller dem, hvad de skal gøre. For jeg kan godt huske, hvordan det var at være hjemløs og ikke kunne få noget, der føler man sig virkelig smidt ud.” (Josefine).

Følelsen af ikke at blive regnet for noget i systemet går igen for næsten alle informanter, og som det ligeledes er fremført tidligere, er der en oplevelse af at tingene går lettere, når man har en Case Manager eller lignende. Man får således også lettere adgang til mere hjælp. Dette kan vi også aflæse ud fra personskeamaundersøgelsen, hvor det fremgår, at unge der har en Case Manager eller lignende modtager flere tilbud end unge, der ikke har en Case Manager.

Figur 4.1

Figur 4.1

Note: Figur 4.1 viser andelen af misbrugere der modtager misbrugsbehandling fordelt på bostøtte/ikke bostøtte. Og andelen der har en handleplan fordelt på bostøtte/ikke bostøtte.

Betegnelsen bostøtte er brugt i stedet for Case Manager eller lignende, da denne ordlyd benyttes i dagligdagen, og derfor også i personskeamaet.

Figur 4.1 viser en oversigt over, hvor mange procent af de unge, der har et misbrug, der modtager misbrugsbehandling, alt efter om de har en Case Manager eller lignende eller ikke har. Figur 4.1 viser ligeledes andelen, der har en handleplan hos kommunen. alt efter om de har en Case Manager eller lignende, eller ikke. Som vi kan aflæse af Figur 4.1, modtager 65% af de unge, der har et misbrug

misbrugsbehandling, hvis de har en Case Manager eller lignende. Hvorimod kun 25% af de unge, der har et misbrug modtager misbrugsbehandling hvis de ikke har en Case Manager. Dette er med til at bekræfte de udtalelser, vi ser igennem de kvalitative interview om, at de unge finder det nemmere at kommunikere med kommunen, og dermed i højere grad modtager relevante indsatser, hvis de har en Case Manager eller lignende. En lignende positiv effekt ser vi, når vi retter blikket mod, hvor stor en andel af de unge der har en handleplan. 39% af dem der har en Case Manager eller lignende har således en handleplan, hvorimod kun 19% af dem der ikke har en Case Manager eller lignende har en handleplan. Der fremstår således en klar indikation af, at de unge der har en Case Manager eller lignende har en lettere og mere udbytterig kontakt med kommunen. Som det fremgår tidligere i rapporten har de unge en klar fornemmelse af, at det er bedre at være i Frederiksberg Kommune. De unge der har en mere intensiv støtte, såsom Case Manager, vil meget nødtigt flytte fra Frederiksberg, da de ikke vil miste denne støtte. Her tænkes der ikke økonomisk, selvom den nære støtte også kan være behjælpelig med at søge forskellige ydelser, der fremhæves i stedet betydningen af de nære relationer, der er opbygget til kontaktpersoner. I nedenstående citat, er informanten blevet spurgt til, hvordan hun ville have det med at bo andre steder end Frederiksberg:

”Ikke særlig godt, jeg har prøvet at bo i X og X kommune, og der er ikke særlig meget hjælp at få... Der får du lov til at svømme rundt i systemet selv, og det gjorde jeg også her til at starte med, men så fik jeg X bostøtte, og så kom der styr på det hele. Nu ved jeg, at jeg kan ringe til ham, og så skal der nok komme styr på det hele. Før kunne der gå flere uger, hvor jeg ikke fik kontanthjælp, og så ringede jeg op, og fik at vide, at der ville gå flere uger. Men sidst fik jeg X bostøtte til at ringe, og så gik der kun 24 timer.” (Josefine)

Her gives der endnu engang et eksempel på, at en Case Manager kan være med til at skabe orden i et ellers svært gennemskueligt system og liv. Da der efterfølgende spørges til, om Case Manageren er en årsag til, at hun ikke ønsker at flytte fra Frederiksberg, svares der:

”Ja det er det helt sikkert, han har hjulpet ekstremt meget, hvis jeg flyttede til X kommune, ville jeg være helt lost, med revalidering og uddannelse osv. jeg ved ikke, hvordan det fungerer, men X bostøtte kender det og siger bare bum, baste, så fungerer det, og jeg har jo både X bostøtte og X rådgiver, i det sidste år, så de kender det, og når kommunen siger en ting, så siger de nej det er sådan her. Og det kan jeg jo ikke, når du ikke kender mig..” (Josefine)

I ovenstående citat fremhæver informanten den betydning hendes Case Manager og rådgiver har. Hun har haft dem over en længere periode, og der er derigennem opbygget en relation, og da de kender systemet, er de med til at sikre at hun får den hjælp, hun har brug for. Der er således opbygget en tillidsrelation, og den unge har en fornemmelse af at have en kontaktperson, der står på deres side, forstår deres situation og ønsker at hjælpe dem.

Case Manageren og støtten i hverdagen

Ud over den praktiske støtte til administration af de indsatser, de unge modtager, og deres kontakt til kommunen, fremhæver de unge, der har en Case Manager eller lignende, mange andre positive aspekter ved det at have en Case Manager. Case Manageren bruges således til mange forskellige ting, de unge fortæller, at det kan være alt fra at tage ud at handle, blive fulgt på hospitalet og til at støtte sig op af, når man har det svært. Parret i det følgende citat er flygtninge og taler således kun begrænset dansk. De er forud for nedenstående citat blevet spurgt til, hvilken betydning deres Case Manager har for dem:

”Alt hvad der er sket for os, har X Case Manager været en stor hjælp, hun har hjulpet med dette tilbud, og med banken og kommunen, det hele har hun hjulpet med. Alt går faktisk gennem X Case Manager, også RCT, hun har ordnet alt for os. Hun har gjort alt, hvad hun kan, og måske lidt mere. Hun tager med til næsten alle aftaler, selvom det ikke er hendes felt, så er hun med os. Ja, hun kommer tit, og hvis vi har brug for noget, så ringer vi til hende. Hun hjælper også med at koordinere. Vi kan ikke få meget hjælp (pga. lovgivning). Uden bostøtten havde vores liv været ødelagt, vi havde ikke kunnet klare det samme, det havde været meget svært. Vi var på gaden, vi havde ikke noget sted.” (Samia og Hidir)

Parret taler som sagt kun begrænset dansk, og interviewet er derfor udført med tolk. Det er ikke alle de interviewede med en Case Manager, der i så høj grad trækker på deres Case Manager til de ting, de skal have ordnet med kommunen og andre instanser. Betydningen af at have en Case Manager går dog i høj grad igen i de resterende interviews. Som Samia og Hidir udtrykker det ser de Case Manageren som årsagen til den udvikling deres liv har gennemgået, fra ikke at have et sted at bo, til at være kommet i egen midlertidige lejlighed. Samme store betydning tillægges Case Manageren også i følgende citat. Informanten er blevet spurgt til, om kommunen har spiller nogen rolle i hendes liv:

”Maria: Ja, det har den, jeg har jo været anbragt siden jeg var 6 år, der har jeg været inde i kommunens system, så jeg er jo et kommunebarn, hvis man kan sige det sådan.

Interviewer: Har kommunen en betydning nu?

Maria: Det har sin fordel, fordi man kender det hele deroppe, men igen, ville jeg da gerne have undværet det, og haft en familie at gå til, men fordi jeg ikke har familien at gå til, så er jeg tvunget til at ringe derop. Hvis det ikke havde været for dem, så ved jeg ikke, hvor jeg havde været. Hvis jeg ikke var kommet ind i bostøtten så tør jeg ikke tænke på, hvor jeg havde været, for jeg har været på grænsen mange gange til at sige farvel til det hele, jeg havde fået nok” (Maria)

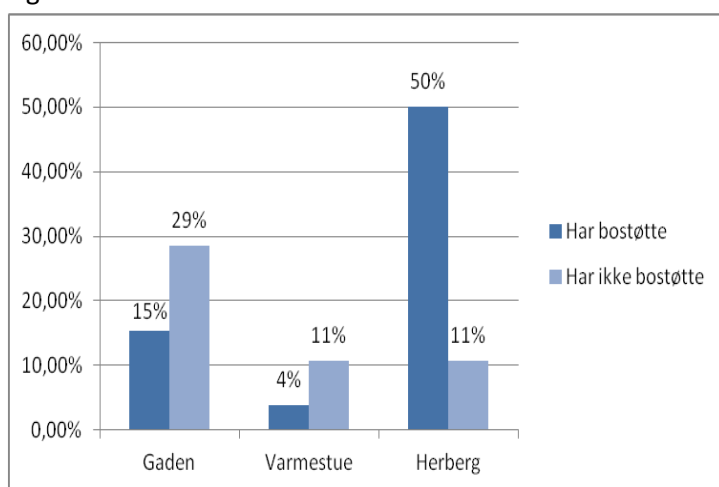
Ligesom det er fremsat i afsnittet ”At være barn af Frederiksberg kommune”, fortæller Maria at hun føler sig som et kommunebarn, da hun har været anbragt siden hun var 6 år gammel. Hun fremhæver ligeledes kommunens betydning, da familien ikke kan træde til, er hun tvunget til at gå til kommunen. Altså ligeledes en understregning af udfordringen ved at være et kommunebarn. Maria slutter med at sige, at havde det ikke været for Case Manageren, havde hun muligvis ikke været her, da hun flere gange

har været tæt på at give op. Som det fremsættes i ovenstående citater og afsnit tillægges Case Manageren stor betydning for de unges liv, samt der hvor de er kommet til i deres tilværelse. Som det fremsættes i afsnittet ”Den nære relation”, har unge med en anden nær kontakt end Case Manageren også stor glæde af denne relation, men som det fremgår af interviewene tillægges Case Manageren større betydning af de unge selv, og der fremhæves ligeledes også flere områder, hvor Case Manageren kan gøre en forskel. Den nære relation kan således hjælpe med kontakten til kommunen, samt spille en afgørende rolle i de unges liv. I det følgende afsnit vil der fokuseres på, hvilke forskelle der fremstår mellem unge med en Case Manager eller lignende eller uden, ift. hvilken bosituation de er i.

Med Case Manageren i bolig

Som det fremgår af ovenstående afsnit, er der flere indikatorer for at det har en positiv indvirkning på de unges liv at have en Case Manager eller lignende. I forlængelse heraf er det interessant at undersøge, hvorvidt det at have en Case Manager eller lignende, ligeledes afstedkommer forskelle i de unges bosituation. I det følgende beskues de unges tidligere og nuværende bosituation ud fra, hvorvidt de har en Case Manager eller lignende eller ej.

Figur 4.2

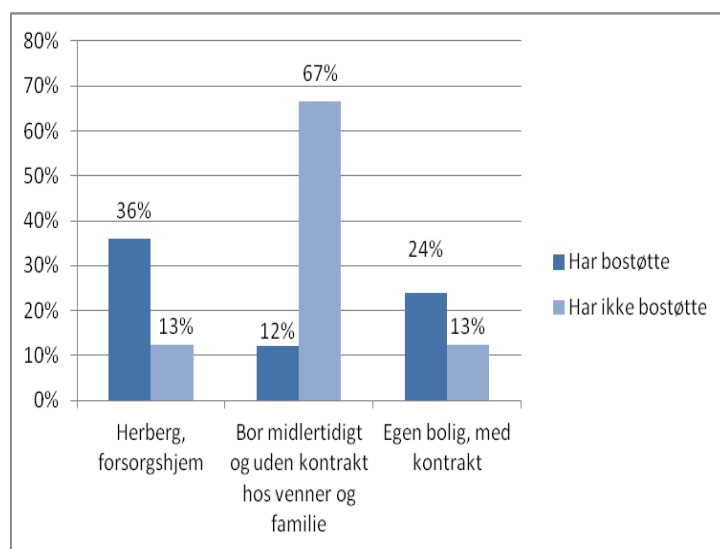
Figur 4.2

Note: Figur 4.2 viser andelen af unge, der inden for det sidste år, har haft en af anførte bosituationer, fordelt på Case Manager/ikke Case Manager. Betegnelsen bostøtte er brugt i stedet for Case Manager eller lignende, da denne ordlyd benyttes i dagligdagen, og derfor også i personskeemaet.

Figur 4.2 viser andelen af unge der inden for det sidste år, har haft gaden, varmetuen eller herberget som bosituation, set ud fra om de har en Case Manager eller ikke har en Case Manager. Vi kan herudfra konstatere, at andelen af unge uden Case Manager, der har boet på gaden, er næsten dobbelt så stor, som andelen af unge med en Case Manager. Der er ligeledes en betydelig forskel inden for andelen af unge, der har benyttet sig af varmetuer. Retter vi imidlertid blikket imod andelen af unge, der har boet på herberg ser vi, at hele 50% af unge med en Case Manager, har boet på herberg inden for det sidste år, mens kun 11% af de unge uden en Case Manager har boet på herberg. Forklaringen på den

iøjnefaldende forskel mellem unge med og uden Case Manager der bor på herberg, skal imidlertid findes i, at der er oprettet syv Alternative herbergspladser til unge hjemløse. Disse herbergspladser er typisk 1 værelses lejligheder, som er møblerede og indflytningsklare, men som ellers administreres som herbergspladser. Disse boliger administreres af Case Manageren, og samtlige unge i disse boliger har således en Case Manager. Vender man tilbage til forskellene mellem andelen af unge, der overnatter på gaden og natvarmerstuer, kan dette således ses som en indikator for, at Case Manager-indsatsen medvirker til at holde unge fra at falde helt igennem systemet og ende som den hårdere gruppe hjemløse, som sover på gaden og i natvarmerstuer. I forlængelse heraf er det interessant at se på eventuelle forskelle mellem unge med og uden Case Manager, ift. deres nuværende bosituation.

Figur 4.3

Note: Figur 4.3 viser andelen af unge der på nuværende tidspunkt har en af anførte bosituationer, fordelt på Case Manager/ikke Case Manager. Betegnelsen bostøtte er brugt i stedet for Case Manager eller lignende, da denne ordlyd benyttes i dagligdagen, og derfor også i personskemaet.

Ovenstående Figur 4.3 viser udvalgte bosituationer, som de unge har haft ved indberetningstidspunktet, opdelt efter om de har en Case Manager eller ej. Som det også står forklaret i afsnittet ”Ung, hjemløs, arbejdsløs og socialt marginaliseret”, var det, modsat spørgsmålet til bosituation inden for det sidste år, ikke muligt at afgive flere svare til borgerens bosituation, vi får i stedet et billede af borgerens primære bosituation. Der er således ingen unge, der har det som deres primære bosituation at bo på gaden, eller opholde sig på varmerstuer. I tabellen er der i stedet inddraget kategorien at bo midlertidigt hos venner og familie, samt at bo i egen bolig med kontrakt. Vi kan stadig se, at der er en del unge der bor på herberg, og der er stadig en markant større andel af unge med Case Manager der bor på herberg, ift. unge uden Case Manager, hvilket er forklaret i ovenstående. Det fremgår desuden, at en meget stor andel, 67%, af de unge uden en Case Manager bor midlertidigt hos venner og familie, hvorimod dette kun er tilfældet for 12% af de unge med en Case Manager. Endelig kan vi se, at 24% af de unge med en Case Manager er kommet i egen bolig i løbet af det sidste år, mens det kun er 13% af de unge der ikke

har en Case Manager, der har formået at komme i egen bolig. Det lader hermed til, at de unge der har en Case Manager eller lignende i højere grad har en fast base, så som herberg, særlige ungdomsboliger (som ikke er medtaget i Figur 4.3) eller egen bolig. Samtidig lader det til, at gruppen af unge uden en Case Manager i højere grad lever på må og få med en mere uforudsigelig hverdag.

Der er i ovenstående afsnit fremsat citater, der beskriver udfordringen i ikke at have et sted at bo, ift. at have en struktureret hverdag. Følgende citat kommer i forlængelse af en snak om informantens økonomiske situation. Informanten fortæller, at han har mistet sin lejlighed, og at han senere også mister sit arbejde. Han fortæller her om at have et arbejde samtidig med ikke at have et sted at bo:

”Michael: mens jeg arbejdede havde jeg ikke nogen bolig, der sov jeg bare hos venner.

Interviewer: Hvordan er det at arbejde uden at have et sted at bo?

Michael: Det er faktisk svært, for jeg arbejdede som nattevagt, så det var dobbelt så svært, for man skulle sove om dagen, og måske skulle min ven på arbejde næste dag, og så skulle jeg sove hos ham. Jeg arbejdede om natten fra 22-7....

Interviewer: Er det svært at have et arbejde, når man ikke har et fast sted at sove?

Michael: Ja det er svært, for jeg skulle altid lige finde ud af det på forhånd, for når man får fri kl. 7 om morgenen, er det svært at finde noget.” (Michael)

Som det er fremført tidligere i rapporten, har Michael tidligere i interviewet fortalt, at han finder det flovt at være hjemløs, og at han derfor ikke rigtig har fortalt det til sine venner. Han fortæller i ovenstående citat om den strukturelle udfordring, det giver at arbejde om natten, og skulle sove om dagen, når man ikke har et sted at bo. Man kan forestille sig, at det må være udfordrende at skulle sove på folks sofaer, når de er stået op, eller at forklare hvorfor man kommer kl. 7 om morgenen og har brug for et sted at sove, hvis man ikke har fortalt, at man er hjemløs. Informanten er den samme som ender med at blive fundet sovende i en parkeringskælder, og som efterfølgende kommer i en midlertidig lejlighed.

Hjemmet som modsætningen til det kaotiske liv

I følgende afsnit belyses, hvad begrebet hjem betyder for de interviewede unge. Som det fremgår af rapporten, har mange af de unge levet meget omskiftelige liv. Flere af de unge har som sagt været anbragt i plejefamilie, på børnehjem eller lignende, og har ifølge dem selv aldrig haft, hvad de vil kalde et rigtigt hjem med omsorg og tryghed. Denne baggrund kan ses afspejlet i deres ønsker til et hjem.

Hjem er hvor jeg kan låse min egen dør og slappe af

Den ustrukturerede hverdag og det kaotiske liv, som mange af de unge i undersøgelsen har levet, og som mange kæmper for at gøre op med, kommer ligeledes til udtryk i deres ønsker for det hjem, de

ønsker at have. Betydningen af at have sit eget og at kunne lukke sin egen dør fremhæves i næsten samtlige interviews. I det følgende citat er informanten blevet spurgt til, hvad et hjem er for ham:

”Bassem: Det er et sted hvor jeg kan slappe af, sidde i en sofa, se tv. Du kan låse døren, og du ved der ikke kommer nogen. Det er et hjem. Hvis du ved døren kan åbnes af en anden, så er det ikke et hjem. Den bliver ikke åbnet, før du selv åbner den.

Interviewer: Har du haft sådan et hjem?

Bassem: Kun lige da jeg flyttede til København, jeg havde fået lejlighed, men det holdt kun et par måneder. Siden da har jeg ikke haft noget hjem.” (Bassem)

Informanten fortæller i interviewet, at han er flyttet hjemmefra som 15 årig, og kun et enkelt gang i et par måneder har haft en bolig. Ellers har han levet ved bekendte, hans bror, på gaden, i biler og lignende steder. Bassem udtrykker flere gange i interviewet behovet for at få en fast base, som kan hjælpe med at give ham en hverdag, der gør ham i stand til at have et arbejde. Han betegner i ovenstående citat et hjem som et sted, hvor man kan slappe af, hvor man selv bestemmer, og hvor man selv bestemmer over, hvem der er der og hvornår. Dette ønske om ro og selvbestemmelse over, hvordan hjemmet bruges, og hvem der må være i hjemmet, deles af næsten samtlige interviewede unge, og kan ses i lyset af at det overvejende flertal aldrig har haft et sådant hjem. De har således aldrig haft et sted, hvor de har følt sig trygge, og flere siger, at de aldrig har haft et sted de kunne føle sig hjemme. Nogle af de unge der har været i familiepleje refererer til plejefamiliehjemmet som det tætteste, de har været på et hjem og et familieliv, men flertallet har enten haft et ubehageligt brud med plejefamilien, eller har aldrig følt sig tilpas hos plejefamilien, hvorfor næsten ingen af de interviewede har kontakt til plejefamilien længere, selvom nogle giver udtryk for, at det var den bedste periode i deres liv. Næsten alle de interviewede har flyttet meget rundt, og har prøvet at bo flere midlertidige steder og ofte med flere mennesker, som de ikke har valgt eller ønsket at bo sammen med. Udover at kunne låse sin egen dør og selv bestemme hvem der er i ens hjem, giver det at have et hjem også tryghed, som informanten fortæller i nedenstående citat efter at være blevet spurgt til, hvad et hjem er:

”Det er hvor du har din base, hvor dine ting er, hvor du kan føle dig hjemme, hvor du kan smide dit tøj, og sige ’ah, her bor jeg, her kan jeg føle mig hjemme’, hvor man føler sig tryk. Hvor man kan slå sig ned, og være sig selv, og have sin tryghed. Hvor man kan have venner på besøg, uden man skal være bange og utryk, og bare være sig selv.” (Mie)

Mie har siden hun var barn levet en yderst omtumlet tilværelse. På trods af at begge hendes forældre var misbrugere, har hun aldrig været anbragt uden for hjemmet. Hun begyndte i en tidlig alder at tage stoffer og har også været involveret i kriminalitet. Hun har i ca. et år boet på behandlingshjem og giver udtryk for at have vendt sit liv. Mie fortæller tidligere i interviewet, at hun ikke føler, at hun har kunnet være et barn, og at der ikke har været nogen til at tage sig af hende. Denne manglende tryghed i

opvæksten går ligeledes igen hos mange af de interviewede unge, og kan således give en forståelse for ønsket om ro og tryghed i egen bolig. Alle de interviewede afviser i forlængelse heraf at bo sammen med andre, flere nævner dog at det kan komme på tale hvis det er en ven de selv har valgt eller en kæreste. De interviewede unge ser det således som problematisk at skulle bo sammen med andre, hvilket bl.a. begrundes med at have dårlige erfaringer med at bo sammen med andre, og typisk har dette heller ikke været selvvalgt. Der nævnes ligeledes problemer ift., at når unge mennesker bor sammen, kommer der let for mange fester, hvilket kan lede dem tilbage til en tilværelse de forsøger at tage afstand fra. Flere udtrykker også behovet for at få sit eget da de aldrig har prøvet dette. Det at have et sted hvor man selv bestemmer og ikke at skulle dele køkken og bad med andre vægtes således højt. Informanten i det følgende citat har tidligere i interviewet fortalt, at han kun kan forestille sig at bo med en kammerat eller en kæreste, og, at det ikke føles som hans eget, hvis han skal dele køkken og bad med nogen, han ikke kender. I det følgende citat er han blevet spurgt til, hvad et hjem er:

”Anders: Det er hvor man har det godt, hvor man godt kan lide at være, man kan være sig selv, slappe af, tager hen når man har det lidt dårligt, og lukke alle ude.

Interviewer: Har du haft sådan et hjem?

Anders: Nja... Da jeg boede med min ekskæreste, der kunne jeg godt lide at være. Der kan jeg være mest mig selv.

Interviewer: Hvad gør så et hjem til et hjem?

Anders: Det er vigtigt, at der er personlige ting, man selv har indrettet, købt de ting jeg godt kan lide. Jeg føler ikke jeg kan tillade mig at stille så høje krav lige pt., for nu vil jeg bare gerne have et sted at bo, så er jeg ligeglad, om der er andre, der har indrettet det for mig. Bare jeg har et sted at være. Jeg har lidt svært ved at sige hvad der gør det personligt, for jeg har jo aldrig prøvet at have det.

Interviewer: Hvad med dit barndomshjem?

Anders: Der er ikke nogen der har været der for mig, jeg fik ikke noget tøj, mange af pengene gik jo til alkohol. Det er ikke noget jeg tænker på, når jeg tænker på et hjem.” (Anders)

Anders giver, som flere af de andre unge, udtryk for ønsket om at kunne være sig selv i sit hjem. Han fremhæver yderligere behovet for at kunne lukke andre ude, når man har det dårligt, hvilket kan være med til at forklare de interviewedes behov for ro og selvbestemmelse over, hvem der er i deres hjem. Betydningen af det personlige i et hjem fremhæves ligeledes i citatet, og kædes her også sammen med at han aldrig rigtig har haft et hjem som han beskriver. Til sidst beskriver han, som flere af de interviewede, et barndomshjem, der ikke har givet ham omsorg og støtte, og derfor heller ikke er noget han tænker tilbage på, når han skal prøve at opbygge sin egen tilværelse.

Betydningen af at få sit eget hjem fremhæves således igennem næsten samtlige interviews. Hermed har et afslag på en bolig ligeledes stor betydning. I følgende citat har informanten lige fortalt, at hun har fået afslag på en herbergslejlighed, og er blevet spurgt til, hvordan det var at få et sådant afslag:

"Jeg græd hele dagen, det har ikke været holdbart at bo fire mennesker ved min kæreste, så jeg har ikke kunnet tage mig sammen til noget, at gå i skole, jeg har bare sumpet. Så jeg vidste, at jeg skulle have min egen base for at komme i gang igen. Jeg skulle kunne lukke min dør og sige, dig vil jeg ikke snakke med i dag." (Sofie)

Hun fortæller om, hvordan hun brød sammen, da hun fik at vide, at hun ikke havde fået herbergslejligheden og ligeledes, at hun ikke kunne holde til at leve, som hun gjorde. Sofie har tidligere i interviewet fortalt, hvorledes hun har boet på flere institutioner, i plejefamilie og efterfølgende egen lejlighed, som hun mistede, og dernæst med forskellige kærester, og periodevis hos hendes psykisk syge mor. Behovet for at kunne være sig selv og få en base der kunne give ro fremstår således tydeligt. Dette afspejler sig ligeledes, da hun senere får en anden herbergslejlighed, hvor hun fortæller, at hun flyver op af sengen og er "helt oppe at ringe", da det er den bedste nyhed, hun har fået længe, og hun ser således herbergslejligheden som en form for vendepunkt i hendes liv. En anden informant fortæller følgende, da hun spørges til, hvad der gør et hjem til et hjem:

"Jamen, det er hyggen, lige så snart du kommer ind, kan du sætte dig ned og tænke, nu er der fred på, og der skal være et personligt præg, nu er der ikke så meget her på væggene, men det er mig, der har lavet det hele, og jeg har valgt alt. Og så hænger det automatisk sammen, at så er det her vi hører til." (Josefine)

I ovenstående citat fremhæves endnu engang behovet for ro samt selvbestemmelse, hvilket i denne forbindelse kædes sammen med, at hun selv har indrettet lejligheden, og dermed har givet den hendes personlige præg. I forlængelse heraf bliver det dermed naturligt, at det er der, hun hører til.

Som det fremgår af rapporten, har mange af de interviewede unge aldrig haft et sted hvor de følte, at de hørte til. Ligeledes har mange haft vanskelige opvækstbetingelser og levet en omskiftelig tilværelse. De unge har således haft svære forudsætninger for at tilegne sig de redskaber, der kræves for at administrere overgangen til en selvstændig voksentilværelse. Selvom man kunne sige, at de unge har gennemgået en form for social deroute, har mange ikke haft en velfungerende hverdag med faste rutiner. Der er således i høj grad tale om en gruppe unge, der aldrig har formået at konsolidere sig i egen tilværelse, og som således hverken har en tilværelse eller et socialt eller familiært netværk at finde tilbage til.

5 LITTERATUR TIL INSPIRATION

Kapitlet indeholder rapporter der direkte eller indirekte har givet inspiration til nærværende rapport.

SFI rapporter

- Hjemløshed i Danmark 2009 – National kortlægning
- Hjemløshed i Danmark 2011 – National kortlægning
- Fra hjemløshed til egen bolig – Et interviewstudie blandt tidligere hjemløse
- Efterværn – Støtte til tidligere anbragte unge – Midtvejsevaluering af forsøg med efterværn under handlingsprogrammet ”Lige muligheder”

Rambøll

- Statusrapport 2010 – Hjemløsestrategien
- Statusrapport 2011 – Hjemløsestrategien

”Ung og hjemløs” – Hvem er de unge – og hvad karakterisere kommunens indsatser overfor denne gruppe – VFC Socialt Udsatte 2006 – Ole Elbæk Og Mette Højte Jensen.

”Ung og hjemløs – Hvorfor?” – En pædagogisk og sociologisk analyse af årsagsforklaringer til unge i § 110 boformer i Danmark – Skriftligt speciale i pædagogisk sociologi – Gitte Horskjær Hansen og Winni Søndergård Ravn.

”Housing for Homeless Youth” – Youth Homelessness Series Brief No.3 – LaKesha P. Pope, Youth Program and Policy Analyst.

“Brugere af botilbud efter servicelovens § 110 – Ankestyrelsens statistikker, Årsstatistik 2010.

6 BILAG – BEGREBSAFKLARING

Der bliver igennem rapporten refereret til diverse indsatser og instanser under Frederiksberg kommune.

Dette er en kort begrebsafklaring for nogle af de instanser der går igen igennem rapporten.

- Case Manager/Bostøtten

Bostøtten som social indsats hører under Herberget Lindevangen, som er en del af den selvejende institution Lindevangen. Den selvejende institution Lindevangen driver desuden Herberget Lærkehøj. De to herberger udgør en væsentlig del af Frederiksberg Kommunes tilbud til hjemløse. Case Manageren arbejder ud fra empowerment, og har således fokus på at borgeren selv skal være en del af forandringsprocessen, hvis denne skal lykkes. Case Manageren omtales i det daglige som bostøtte. De interviewede unge, der har en Case Manager, refererer således til denne indsats som bostøtte eller bostøtten. I rapporten vil der blive refereret til Case Manageren, når der er tale om medarbejderen og Bostøtten når der er tale om den sociale indsats.

- De unge aktive

De unge aktive er en indsats under Frederiksbergs Jobcenter F86, som retter sig imod unge med særlige behov. Disse er modsat CM (fremskudte) sagsbehandlere og kan således bevilge ophold og enkeltydelser. Det overordnede formål er at få de unge arbejdsmarkedsparete, og en nær relation til de unge vægtes som en del af arbejdet.

- Frederiksberg Kommunes Rådgivningscenter

Frederiksberg Kommunes Rådgivningscenter også kaldet FKRC yder blandt andet støtte til borgere med misbrugsproblemer. Da flere af de unge har eller har haft misbrugsproblemer, har flere været i kontakt med FKRC. Nogle unge har herigennem oplevet at opnå en tættere relation til en medarbejder fra kommunen, som har resulteret i et forbedret dialog med kommunen.

- Smallegadeprojektet

Smallegadeprojektet også kaldet Smallegade, er et efterværnsprojekt for unge, der har været anbragt, eller på anden måde har haft problemer som børn, og har til formål at hjælpe de unge i gang med deres voksentilværelse. Tilbuddet ophører typisk når de unge fylder 22 år.

- De unge

Igennem rapporten refereres der til de unge, som i denne henseende dækker over de unge i undersøgelsen.

7 BILAG – PERSONSKEMA OG INTERVIEWGUIDE

Følgende bilag indeholder personskemaet som ligger til grund for den kvantitative del af undersøgelsen, samt interviewguiden som er brugt til de kvalitative interviews.

Personskema

Stamoplysninger

Navn på myndighed hvor skemaet er blevet udfyldt:	Dato for udfyldelse af skema, DD-MM-ÅR:	I hvilken kommune har borgeren folkeregisteradresse, hvis andet end Frederiksberg:
Borgerens fødselsdato, DD-MM-ÅR	Borgerens køn: Kvinde ☐ Mand ☐	Borgerens Initialer:

1. Har borgeren i perioder inden for det seneste år, haft en eller flere af nedenstående bosituationer?

Sæt gerne flere kryds.

1. Sovet på gaden, i trappeopgang, i et skur eller lignende
2. Natvarmestue, værested med nødovernatning e.l.
3. Herberg, forsorgshjem
4. Hotel, vandrehjem e.l. anvendt som midlertidig løsning pga. hjemløshed
5. Boet midlertidigt og uden kontrakt hos venner og familie
6. Midlertidig udslusningsbolig uden permanent kontrakt
7. Afsoner under kriminalforsorgen, og mangler boligløsning ved løsladelse
8. Opholder sig på hospital/behandlingstilbud og mangler boligløsning ved Udskrivning
9. Andet, angiv hvilket: _____
10. Ved ikke

2. Hvad er borgerens bosituation på nuværende tidspunkt?

1. Sover på gaden, i trappeopgang, i et skur eller lignende
2. Natvarmestue, værested med nødovernatning e.l.
3. Herberg, forsorgshjem
4. Hotel, vandrehjem e.l. anvendt som midlertidig løsning pga. hjemløshed
5. Bor midlertidigt og uden kontrakt hos venner og familie
6. Midlertidig udslusningsbolig uden permanent kontrakt
7. Afsoner under kriminalforsorgen, skal løslades inden for én måned, og mangler boligløsning
8. Opholder sig på hospital/behandlingstilbud og mangler boligløsning ved Udskrivning
9. Egen bolig, med kontrakt
10. Andet, angiv hvilket: _____
11. Ved ikke

3. Borgerens herkomst

- 1. Etnisk dansk
- 2. Flygtninge eller indvandrers baggrund
- 3. Efterkommer af flygtninge eller indvandrere
- 4. Ved ikke

4. Hvad er borgerens indtægts kilder? Sæt gerne flere kryds.

- 1. Løn
- 2. Dagpenge
- 3. Kontanthjælp
- 4. SU
- 5. Starthjælp/introduktionsydelse
- 6. Sygedagpenge
- 7. Førtidspension
- 8. Andet, eksempelvis arv
- 9. Ved ikke

5. Er borgeren kendt i systemet? Sæt gerne flere kryds.

- 1. Borgeren har været anbragt eller i aflastning som barn, eller har en børnesag.
- 2. Borgeren er tidligere straffet
- 3. Borgeren har tidligere modtaget social og eller psykiatrisk støtte
- 4. Andet, angiv for hvad: _____
- 5. Nej
- 6. Ved ikke

6. Hvad er borgerens højst afsluttede uddannelse?

- 1. Folkeskole 8. klasse eller lavere
- 2. Folkeskole (9.-10. klasse)
- 3. Gymnasium
- 4. Teknisk skole
- 5. Anden ungdomsuddannelse
- 6. Mellemlang-lang videregående uddannelse
- 7. Ingen
- 8. Ved ikke

7. Er borgeren i beskæftigelse eller uddannelse? Sæt gerne flere kryds.

- 1. Folkeskole (9.-10. klasse)
- 2. Gymnasium, HF
- 3. Teknisk skole
- 4. Anden ungdomsuddannelse
- 5. Mellemlang-lang videregående uddannelse
- 6. Arbejde – fuldtid
- 7. Arbejde – fritid
- 8. Aktivering

9. Ingenting
10. Andet, angiv hvad: _____
11. Ved ikke

8. Hvor længe har borgeren sammenlagt været hjemløs? Hvis en borger har været hjemløs over flere omgange, er det den sammenlagte tid som hjemløs der skal svares på.

1. 0-3 måneder
2. 4-11 måneder
3. 1-2 år
4. Over 2 år
5. Ved ikke

9. Har borgeren en diagnosticeret psykisk lidelse? Sæt gerne flere kryds.

1. ADHD
2. Asperger
3. Skizofreni
4. Personlighedsforstyrrelse
5. Depression
6. Spiseforstyrrelse
7. Nej
8. Ved ikke
9. Andet, angiv hvad: _____

10. Er der en formodning om, at borgeren har en psykisk lidelse, der ikke er diagnosticeret?

1. Ja, hvilken: _____
2. Nej
3. Ved ikke

11. Hvilke indsatser modtager borgeren? Sæt gerne flere kryds.

1. Psykiatrisk behandling
2. Behandling for alkoholmisbrug
3. Behandling for stofmisbrug
4. Støtte/kontaktperson, bostøtte e.l.
5. Er i tilsyn fra kriminalforsorgen
6. Er i aktivering/revalidering
7. Er under uddannelse/modtager undervisning
8. Har en handleplan hos kommunen
9. Opskrevet til egen bolig via kommunal boliganvisning eller almen boligorganisation
10. Opskrevet til §107/108-boform, særbolig e.l.
11. Andet: _____
12. Modtager ingen øvrige tilbud
13. Ved ikke

12. Er der indsatser borgeren ikke modtager, som borgeren i din vurdering, ville have gavn af?

1. Ja, angiv hvilken: _____

2. Nej
3. Ved ikke

13. Har borgeren et misbrug af følgende? Sæt gerne flere kryds.

1. Alkohol
2. Hash
3. Kokain, amfetamin, metafetamin, ecstasy og lign.
4. Heroin, LSD (opiat) og lign.
5. Pillemisbrug
6. Nej
7. Ved ikke
8. Andet

14. Borgerens forældres baggrund, sæt gerne flere kryds.

1. En eller begge forældre er uden for arbejdsmarkedet
2. En eller begge forældre har eller har haft et misbrug
3. En eller begge forældre har psykiske lidelser
4. Forældre er skilt
5. Ved ikke

15. Borgerens ven og familienetværk på en skala fra 1-5. Hvor 1 betyder, at borgeren har et stort socialt netværk og 5 betyder, at borgeren er social isoleret. Angives separat for ven og familienetværk.

	Ven	Familie
1. Stort ven og familienetværk	☐	☐
2.	☐	☐
3.	☐	☐
4.	☐	☐
5. Socialt isoleret	☐	☐
6. Ved ikke	☐	☐

Interviewguide

Interviewene er udført som semistrukturerede interviews, hvilket betyder, at nedenstående interviewguide har ligget til grund for samtlige interviews og, at de anførte emner er blevet forelagt for alle informanter.

På baggrund af interviewets udvikling, og informanternes historier, har de forskellige emner fyldt mere eller mindre i de forskellige interviews. Da undersøgelsen i høj grad omhandler de unges egne oplevelser, har der ligeledes været rum for, at informantens fortælling har kunne styre interviewet, samt hvilke emner der skulle betones.

Indledning

Introduktion til interview og undersøgelsen, evt. interviewer

- ➔ Undersøgelse om unge uden bolig. Hvilke udfordringer, hvordan fungerer den støtte de modtager, hvad kunne være bedre, anderledes? Mulighed for at blive hørt – anonymt.

Introducer ikke nødvendigvis hjemløseplanen. Det kommer fra kommunen.

Baggrund, historie

Spørgsmål til hvor, hvordan vedkommende er vokset op.

Få dem til at fortælle lidt om dem selv, alder, uddannelse/beskæftigelse

Hvilke beskæftigelser har de haft gang i? Hvis flere hvorfor, hvordan valgte de det, kom de på det? Og hvorfor stoppede de igen?

Hvordan vil du beskrive dig selv? Hvad kan du godt lide at lave, interesser? Hvad giver dig selvtillid, succesoplevelser? Hvad er dine tanker om fremtiden. – *Opmærksomhed på hvordan det passer.*

Bruger du meget tid med venner, familie? Hvad laver i sammen?

Spørg evt. direkte til om netværket er godt for dem?

- ➔ Netværk eller ej? Har de unge rent faktisk netværk, og hvad bidrager dette med, er det positivt eller negativt?

Alt efter ovenstående, spørg evt. til om de har travlt, hvad får de tiden til at gå med?

Boligsituation

Hvordan bor du og hvordan fungerer det?

Hvilke behov har du til en bolig: hvad skal der være plads til? Hvad er vigtigt og mindre vigtigt i/ved en bolig?

Hvad er et hjem? Hvordan skaber man et hjem? Hvordan bliver man herre i egen bolig? Har du et hjem?

Har du haft et hjem, hvad er din første indskydelse, eller hvilket billede får du?

Lav evt. link til opvækst

Hvordan ville du gerne bo? Kunne du forestille dig at bo på en anden måde (end du gerne ville, end du gør nu?)

Hvordan ville du have det med at bo andre steder end på Frederiksberg? Hvad er tiltrækkende ved Frederiksberg (tænk bredt; fra netværk til støtte fra kommunen) Hvad er tiltrækkende ved andre steder? Hvad skulle der til for at overveje andre steder?

Hvilke forestillinger er der om hvordan det er uden for Frederiksberg? De vil ikke ud, hvorfor? Er det netværk, vane, tilbud? Hvad skyldes den manglende mobilitet, er det mangel på overskud?

Hvordan kunne du forestille dig at bo sammen med andre? Mange bor på kollegium, i bofællesskaber, delelejligheder og lignende. Hvordan kunne dette fungerer, hvad ville være vigtigt?

Spørg ind til hvordan dette kunne fungerer ift.: hvor mange sammen, hvor meget skal deles, hvordan skal støtten være, hvordan skulle sammensætningen være, hvordan skulle det serveres for, at du ville overveje det?

Støtte

Modtager du støtte på nuværende tidspunkt? Her tænkes der på bostøtte, skp, de unge aktive, jobcenter, fkrc, smallegade og lignende. (evt. hvorfor gør du det?) Hvad hjælper de dig med? Hvordan fungerer det?

Ville du hellere have en anden støtte, hvorfor, og hvad skulle dette være for en støtte, hvad skulle den kunne og gøre? På hvilken måde synes du, at du har brug for støtte og til hvad?

Tænk også spørgsmål ift. At bo i egen bolig, altså hvilken støtte skal der til det?

Hvis vedkommende modtager flere tilbud spørges der ind til hvordan sammenspillet, koordineringen af disse fungerer.

Hvordan har du fået tilbudt den støtte du modtager nu? Igennem hvad? Hvad fik du først støtte til?

Spørg ind til hvordan de kom ind i systemet.

Hvad har du forventet af kommunen og er disse forventninger blevet indfriet?

Hvad kunne kommunen gøre bedre, hvad mangler du? Tænk i hvordan man kan vælge noget til.

Hvordan ser du kommunens rolle i dit liv?

Hvem ser du som repræsentant for kommunen?

Spørg ind til "relationen" til kommunen. Er der en mistro til kommunen og hvor stammer den fra? Hvordan hænger det sammen med en forestilling om, at Frederiksberg er bedre, hjælpen er bedre, men det er sværere at få en bolig og brok over kommunen?

Note: Brok over økonomi og ligegyldige aktiveringsprojekter. Aktivering: i bedste fald bliver det ikke værre. At blive hørt, den personlige medicin.

Udfordringer

Manglende selverkendelse af problemer.

Hvad ser du som dine udfordringer? Hvad ser "kommunen" som dine udfordringer? Spørg ind til sammenhænge og uoverensstemmelser.

I forlængelse af ovenstående, føler du at du bliver hørt?

Der skal spørges ind til hvem der styrer deres "sag"/liv.

Hvem går du til hvis du har problemer. Hvem taler du med om dine problemer?

Svært at bede om hjælp. Hvordan kommer man over denne udfordring?

Hvordan ser din økonomiske situation ud? Hvad er din indtægt, hvad med regninger?

Hvorfor lade stå til? Hvad ville gøre det nemmere at administrere?

Note: se på vedkommendes prioriteringer, hvorfor prioriterer de som de gør, og hvad er deres tanker herom? Hvilke problemer vender man med hvem. Eks. Økonomi, humør osv.

Hjemløshed

Boligløs vs. Hjemløs. Nævn evt. deres egen situation som indgangsvinkel.

Hvordan vil du beskrive en hjemløs? En kontanthjælpsmodtager? En der bor på herberg? En der bor i de Alternative herbergsboliger? Bofællesskab osv.

Og hvad knyttes der til disse forestillinger?

Hvordan synes du, at du passer på dette billede? Bliver du behandlet, gået til, ud fra dette billede? Hvordan ser du dig selv i systemet?

De er i systemet som hjemløse, på herberg osv. Hvad sker der med venner, omgangskreds, aktiviteter, at være ung generelt?

Har du nogle venner der er i samme situation som dig? Har i noget til fælles, ligner i hinanden på nogen punkter?

Er der en fællesfølelse blandt de unge, er de noget sammen, har de noget til fælles, eller ønsker de at differentiere sig fra de andre?

Identificerer man sig med ungdomskultur (mainstream). Er det disse koder man benytter sig af? Hænger dette også sammen med de krav og ønsker man har?

Væresteds tilbud, socialt og hjælp til praktiske ting. – tænk over hvor dette passer ind og hvordan man spørger ind til det?

For dem under hjemløseplanen

Hvordan har den Alternative herbergsbolig fungeret?

Hvordan har den særlige ungdomsbolig fungeret?

Hvad er det positive, negative ved de to? Har de oplevet skift mellem de to. Hvordan er det at komme til de to ift. Hvor de var før? Hvordan er det ikke at have egne møbler? Hvordan oplever de udslusningsperioden?

Hvordan føler de, at de passer ind? Føler de sig som almindelig beboer, føler de sig "overvåget"? Hvordan går det med huslejen? Hvordan kom de ind i tilbuddet og hvorfor ville de gerne ind?

Til de Alternative herbergspladser: Hvordan fungerer det med nøgler, skabe der er aflåst, hvordan føler de sig hjemme.

Hvordan fungerer den støtte ,du får fra skp eller bostøtte? Hvad kan de hjælpe dig med, hvad bruger du dem til, hvad er dit forhold til dem, hvad er de gode til, hvad skulle/kunne de gøre anderledes/bedre?

Hvad har deres betydning været?